

www.adventurer.sk

ADVENTURER

2004 | 39 Sk/Kč

Kde sa začína Kamčatka RUSKO

Divoká a nepokorená
zem na odvrátenej
strane zemegule

CYKLISTICKÉ
DOLOMITY

5
najlepších
cyklotúr
v Dolomitoch

* mnohé tváre
západného
Oregonu

TIPY PRE VÁS

POLSKO ORLA PERC

TALIANSKO

MONTE CONCA

PORTORIKO

TATRY BRNČALKA NA HORSKOM BICYKLI

ORIENT

NÁVRAT DO RUSKÝCH HÔR

SITNO 93,3

TRENČÍN 97,8

BANSKÁ BYSTRICA 102,9

ŠTRBSKÉ PLESO 102,9

LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ 89,7

MICHALOVCE 103,3

PRIEVIDZA 98,1

NÁMESTOVO 105,8

LUČENEC 106,3

PREŠOV 92,9

BRATISLAVA 97,2

ČADCA 105,8

NITRA 95,7

KOŠICE 94,4

ŽILINA 89,8

od ucha k duchu

ADVENTURER

5 Editoriál

» RUBRIKY

6 Orla Percé

Prechod údajne najťažšou turistickou trasou po hrebeňoch Tatier. **PETR DREXLER**

8 Návrat na východ

V krajinách bývalého Sovietskeho zväzu je veľký potenciál pre prežitie dobrodružstiev. **JAKUB TUREK**

9 Monte Conca

Juh Sicílie je územím prírodných krás. Predstavíme vám originálny jaskynný systém. **LIBUŠE VERNAZZOVÁ**

10 Brnčalka na bicykli

Na prvý pohľad možno bláznivý nápad - sám autor nám vyrozpráva ako nakoniec dopadol. **JAKUB TUREK**

11 Timbersports

Máte niekde odloženú motorovú pílu, sekeru alebo ručnú pílu? Zmerajte si svoje zručnosti.

12 Krajina

Portoriko. Tiež vás napadne či sa tam niekedy dostanete? V predstihu to skúste s autorom. **MARTIN ŽILKA**

16 Rozhovor

Začínam ľutovať, že som rozhovor sľúbil. Stále sa neviem naladiť a to som tri týždne doma. **JAKUB TUREK**

18 Vybavenie

Zostali ste niekde potme a vaše putovanie skončilo? Svierte čelovkami. **ROMAN VELIAČIK**

20 Cyklistické Dolomity

Talianske Dolomity s Cortinou d'Ampezzo sú pre autora „rajskou záhradou.“ **MICHAL BAŇANKA**

» REPORTÁŽE

26 Kamčatka

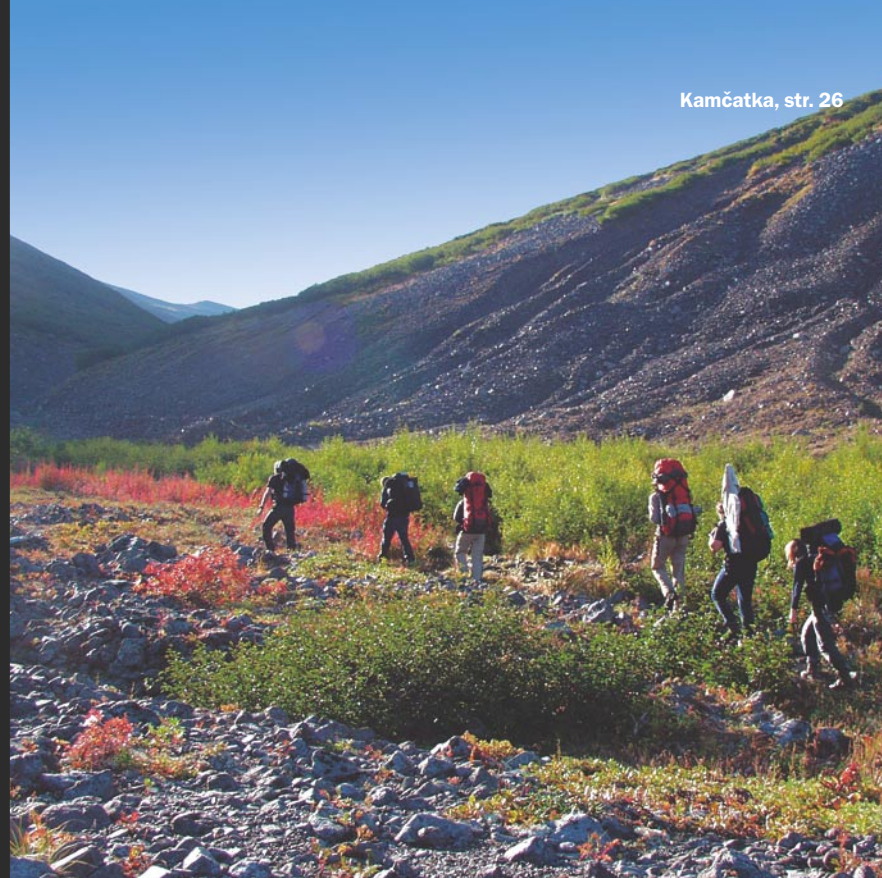
Pútavá reportáž z odľahlých končín Ruska. Divoká krajina, priateľskí ľudia. Obdobie budovania krajšiaho zajtrajška sa premenilo na ruiny. Polozborené objekty a hrdzavejúce stroje sú kulisou nášho putovania po panenskej prírode. **EVA KOLLÁROVÁ**

36 Oregon

Pohľad na opačný koniec zemegule. Jeden z amerických štátov obmývaný zo západu oceánom poskytuje obrazy prírody, ktoré na jednom mieste môžete vidieť len tu. **KATKA POLÁKOVÁ**

42 Fotobodka

Kamčatka, str. 26

Vybavenie, str. 18

Cyklistické Dolomity, str. 20

Oregonu, str. 36

FOTOGRAFIE: HORÉ OTAKAR SCHWARZ, VĽAVO PETZL, VPRAVO MICHAL BAŇANKA, DOLE KATKA POLÁKOVÁ

Dokonalý přehled o cestování

GO

15. mezinárodní veletrh průmyslu cestovního ruchu

REGION TOUR

14. mezinárodní veletrh turistických možností v regionech

13. – 16. 1. 2005
Brno – Výstaviště

www.bvv.cz/go

Veletrhy Brno, a.s.
Výstaviště 1
647 00 Brno
Czech Republic
Tel.: +420 541 152 984
Fax: +420 541 153 062
go@bvv.cz
regiontour@bvv.cz

BVV

Veletrhy Brno

Editoriál

MÁM SE BÁT?

HISTORIE SE OPAKUJE v neuvěřitelné spirále. Po posledních volbách se na Slovensku zase vyšvihli bezpáteční populisté a v Česku se hrabou na světlo boží komunisté. V evropských volbách obojí zatím naštěstí skončili druzí, ale přesto situace budí u pamětníků nepříjemné vzpomínky na obdobný vzestup preferencí po druhé světové válce.

Lidé stejného ražení tehdy omotali naši zemi ostnatými dráty a stříleli na každého, kdo se za ně chtěl podívat. A ještě si pro ně vymysleli posměšnou přezdívku kopečkáři, protože z Česko-Slovenska do ciziny nevede moc jiných cest, než přes hory nebo řeky.

Jenže já chci přesně do těchto hor chodit na výlety, jezdit po nich na kole, splovat ony řeky na raftu a hlavně kdykoliv zabalit batoh a vycestovat kamkoliv do ciziny. Mám se bát, že stejně jako před pár desítkami let někdo zprvu nenápadně, ale přesto velmi rychle a brutálně utáhne kohoutky? Příznivci levice mě v hospod-

ských debatách přesvědčují, že něco takového jako padesátá léta se už nemůže u nás opakovat. Že „komouši“ jsou normální politickou stranou, když jim dává hlas dvacet procent voličů. A že nikomu nebudou zakazovat cestovat, natož pak aby trestali lidi za překročení hranic. Jenže přesně stejnou písničku zpívalo mnoho lidí i v roce 1948.

Nevím, jak všechno v našich dvou zemích dopadne, ale za krkem mi sedí neodbytný pocit, že bych měl přemýšlet, co dám do batůžku, až budu s celou rodinou utíkat přes hranice. Bez možnosti návratu. Tak jako to v několika vlnách udělala generace našich otců a dědů.

A že něco takového není možné? Také jsme si nedovedli představit, že se do Evropy někdy vrátí válka, a přesto se bojovalo jen několik hodin jízdy autem od našich hranic v Jugoslávii. Běsi v nás nikdy nespí.

Pokud chcete vidět, co zůstalo po komunismu v Rusku, jeďte se podívat na

Kamčatku. Do divoké přírody i na zapomenutý venkov vás zve uvnitř tohoto čísla Adventureru Eva Žilinská – Kollárová. Své zážitky z několika návštěv Portorika napsal a nafotografoval Martin Žilka, americký Oregon přibližuje Katka Poláková a na cyklistiku po dokonalých dolomitských silnicích láká Michal Baňanka. Další nabídku Adventureru už prolistujte sami, doufám, že si dobře počtete.

Jakub Turek

Jakub Turek
REDAKTOR

GRANDIÓZNÍ FERÁTA ORLA PERĆ

STEZKA ORLŮ JE SVOJÍ DÉLKOU A EXPOZICÍ NEJTĚŽŠÍ ZNAČENOU CESTOU V CELÝCH TATRÁCH. TEXT PETR DREXLER

DORÁŽÍME DO POPRADU nepříjemně brzo ráno. Je hrozná kosa. V dálce se už slunce odráží na zasněžených štítech Tater. Sedáme na autobus do Lysé Polany – hranici s Polskem. Na celnici ukazujeme pasy. Dál musíme děsnou dálku, snad 9km, po silnici k Morskiemu oku. Docela se divím, chtějí po nás zaplatit vstup do Národního parku 20 zlotých. Nejsme si jisti s dnešním bivakem. Na noc u jezera je ještě brzo a bude se nám hodit, když dojdeme co nejdál. Chtěl bych se dostat do sedla Krzyzne, kde vlastně Orla začíná. Viděl jsem někde na netu fotku ze sedla. Stály tam stany a vypadalo to docela dobře.

Dohodnuto. Dnes tam dojdeme. Děsí nás jen brutální stoupání žlebem, který ze sedla Krzyzne spadá. Pořád si říkám, že to nebude tak hrozný. Slízáme ze sedla Szpiglasowa. Je to severní svah a drží se zde sníh. Jdeme přez potok, obcházejíme jezero. U cesty jsme si prohlédli kamenný přístřešek, kde by se dalo přenocovat. Jak jsme se ale dozvěděli později, je to past místních ochránářů parku. Kámoši co zde byli asi 14 dní po nás, v noci navštívili a odlehčili jejich peněženkám. Blíží-

me se ke žlabu, kde vede cesta na Krzyzne. Je to strašně strmý. Funíme nahoru. Hodně pomalu. A čas utíká rychle.

NEJKRÁSNĚJŠÍ BIVAK

Začínám mít pomalu starosti. Je to určitě poznat, protože pořád říkám, že už je to kousek. Vidíme už sedlo, aspoň si to myslíme. Zdá se tak blízko. Tak jen sklopit hlavu a dupat. Za světla už určitě nedojdeme. Konečně v sedle, vyfluslí, ale jo.

To sedlo mě zhrozilo. Vůbec se nepodobá plošině z fotky. Je to takový úzký zářez v hřebenu. Stan se zde pořádně postavit nedá. A když jo, tak ten kdo se v noci převalí, se skutálí severní nebo jižní stěnou 400m dolů. Jdu se s předstíraným klidem podívat za jeden vrcholek, abych něco našel. Naštěstí je tam velký plát. Samý kámen a sníh, ale pro stan se místo najde. Nakonec z toho bude nejkrásnější

bivak, co jsem kdy zažil. Najednou se kolem valí cáry mlhy a všechna v chuchvalcích rychle odchází do doliny. Nad námi svítí hvězdné nebe, jasný jak není vidět ve městě. Západ hoří červenou barvou. Před ním kontrastuje temná silueta hřebene. Jako by byl zapálený. Jen tak stojíme a zíráme.

SNÍH V SEVERNÍCH STĚNÁCH

Ráno nás budí prosvítající slunko. Skáču zímou kolem stanu, ale je krásně. Dnes nás čeká hřeben Orly. Ze sedla Krzyzne se prodírá cesta mezi rozeklanými skalními zuby hřebenu. Skála je ještě studená. Tvrdý zelený lišejníky drásají prsty. Sem tam je nějaký řetěz. V severní stěně se drží na cestě sníh, takže to je docela vo hubu. Jedno místo je obzvlášť hezký. Přelézáme hřebínek, je to spíš takový ostří, dá se na něm obkročmo sedět jako na koni. Dostáváme se do severní stěny. Kolmá stěnka se traverzuje a je zajištěná řetězem. Pod celým úsekem je výška tak 30m kolmo a pak zbytek ostrý sráz kamsi dolů. S adrenalinem v žilách to přelézáme a dáváme kochací pauzu, je na co koukat.

Máme nějaký problémy, úsek který má trvat asi dvě, hodiny jsme lezli šest hodin, tak se rozhodujeme z hřebenu sestoupit co nejdřív to půjde. To ještě ale musíme prolízt kolem Orlich věží a abychom se dostali na vrchol Skrajneho Granatu. Po stoupání v jižní stěně Orly Baszty pomocí kramlí se dostáváme zase do severní stěny, je zde žebřík, na cestě sníh a led. Konečně jsme na vrcholu Skrajneho Granatu.

ČERNÝ RYBNÍK

Sestup do Gasienicowe doliny je úmorný. Konečně docházíme k Czarnemu Staw Gasienicowemu. Blíží se večer, dohadujeme se o dnešním bivaku. Chceme ještě přejít hřbet Maly Koscielec a za ním najít místo pro stan. Z vrchu hřbetu vidíme spoustu ples

FOTOGRAFIE: PETR DREXLER

FOTOGRAFIE: VILAVO PETR DREXLER, VPRAVO OTAKAR SCHWARZ

v dolině. Kolem nich jsou placky, některý jsou docela podmáčený. Níže je srub spodní stanice lanovky, tam by se možná dalo spát pod přístřeškem bez stanu. Zdá se mi, že slyším nějaký mručení. Podívám se na Pavlu a na Miru, vidím, že nejsem sám, kdo to slyšel. Úsměvy nám mrznou v tvářích. Medvěd!

Ze směru, kudy vede cesta z údolí k chatě, slyšíme pravidelně docela nepříjemný bručení. Rychle spekulujeme, co budeme dělat dál. Dolů se nikomu jít nechce – jít medvědovi pod drápy. Tady spát nemůžeme, je to slyšet moc blízko. Z hřebenu sestupuje skupina lidí. Jsou to nějací Poláci. Zastavujeme je, ptám se jich, kde budou nocovat. Upozorňuji je na medvědí zvuk zdola. Polák jen mávne rukou a řekne něco jako wošč. Až ukáže parohy, pochopili jsme, že myslí jelena. O moc klidnější nejsem. Slyšel jsme jen štěkat srnce, jelena nikdy.

MEDVĚDI, NEBO JELENÍ?

Začíná se stmívat a my stojíme pod dolní stanicí lanovky, vedoucí na Kasprowy Wierch.

Rozhodujeme se přespat zde pod malým přístřeškem u vchodu do chatky. Celou noc řvou jeleni. No jo, je říje, tak chtějí chlapi zapůsobit na laně. Konečně si začínám připouštět, že to co jsme večer slyšeli, byl taky jelen. K ránu jsou na hřbetu spadajícím do údolí vidět siluety jelenů a laní. Je jich tam fakt hodně, nikdy jsem to neviděl.

ČERVENÉ VRCHY

Vstáváme brzo, kolem šesté, aby si nás zde nevyhmátl nějaký ochránář. Poté stoupáme východním svahem na Kasprowy Wierch, chceme přejít Červené vrchy. Ani nesnídáme, slunce je totiž pořád za hřeben a tady dole ve stínu je děsná kosa. Dále pokračujeme ve stoupání a za chvíli jsme na vrcholu. Je tady chata a lanovka. Prochází zde taky slovensko-polská hranice. Červené vrchy, které zde začínají a jejich hřeben vede na západ, jsou součástí Západních Tater. Hřebenovka je to pěkná. Jde se po ostrém hřebenu, občas se sejde na polskou, jindy na slovenskou stranu. Z vrcholu jdeme strmým klesáním a hřeben tady nabývá zajímavého charakteru. Na slovenskou stranu spadá prudší travnatý svah. Ale na polské straně se láme kolmýma, až stometrovýma stěnama dolů. Pavla má trochu závratě a tak jen poulí očima a musí nás fotit. K její radosti pokračujeme dál. Ale stěny jsou to nádherné. Hlavně jak se ten zdánlivě příjemnej hřeben lomí kolmo dolů.

Čeká nás poslední vrchol Červených vrchů Ciemniak. Tady cesta spadá do Polska. My chceme jít ale po hranici směrem na jih. Jdeme hřebenem dolů, je na něm vyšlapaná stezka. Občas se blíží i hranám stěn. Klesání je to moc krásný, strmý, trochu náročnější, ale pohoda.

Po celodením treku jsme vyfluslí. Vaříme a domlouváme se, že na Roháče už pokračovat nebudeme a sestupujeme Tomanovskou dolinou. ◀

INFORMÁCIE ADVENTURER

Orla Perć

bola vybudovaná v rokoch 1903 až 1906, bola to prvá cesta typu via ferata v Európe a pôvodne sa uvažovalo o názve „Kozia perć“. Autormi cesty boli kňaz a profesor z Tarnowa Walent Gadowski a profesor z Krakowa Franciszek H. Nowicki, ktorí za pomoci Towarzystwa Tatrzańskieho vytýčili cestu. Trasa vedie po hrebenei Wołoszyn – Svinica od sedla Krzyżne (2 113m) do sedla Zawrat (2 159m). Cesta je dlhá 4km a pri celkovom prevýšení približne 1 050m trvá okolo 8 hodín. K tomu musíme pripočítať čas na prestávky a prípadné čakanie na reťaziach. Cesta je zaistená umelými pomôckami (reťaze, kramle, a 2 rebriky), bez ktorých by prechod hrebeňa pre turistov nebol možný. Odporúčame podrobnú mapu Orla Perć via ferata 1:5000 od Sygnatury - www.sygnatura.com.pl. Podrobný popis cesty nájdete na internetovej stránke www.kstst.sk/pages/spriev/orlaperc.htm

UTEČ, ALEBO ROB MŔTVEHO

AKO SA NESTRETNÚT S MEDVEĎOM
ZOČI-VOČI TEXT: JAKUB TUREK

V neobývaných miestach našej planéty sú medveďe skoro všade vládcami miestnej prírody a najsilnejší predátori. Či už pôjdete cez prázdny na Malú Fatru, do Kanady alebo na Špicberky, môžete ho stretnúť. Ako sa proti nim brániť?

MEDVEĎ HNEDÝ

Najčastejším obyvateľom stredného zemepisného pásma je medveď hnedý, ktorý z diaľky vyzerá ako neohrabaná sympatická hŕba chlupov, ktorá sa pasie na malinách, brúsi si pazúry o kmene stromov a občas si zájde do kempu po nejaké odpadky. V skutočnosti je to tvor, ktorého reakcie bežný človek nedokáže predvídať, a najlepšou obranou proti nemu je rýchly útek.

STRATÉGIA PREŽITIA

Jedlo odkladajte ďaleko: všetky poučky v medvedích krajoch radia, odložiť jedlo čo najďalej od seba, minimálne niekoľko desiatok metrov. Pri stanovaní v lese ho zaveste na strom, v kempe ho strčte do plechovej skrinky alebo do auta. Hlavné nemajte pri sebe nič na jedenie či neumytý riad. Potom ste medveďovi ukradnutí a nechá vás spať.

Urobte hluk: počujete medveďa nedaľeko od stanu ako prehrabuje odpadky? Skúste kričať, búchať do ešusu a spôsobíť akýkoľvek hluk. Zvíra nešlo bojovať, ale len hľadá potravu, preto by pravdepodobne malo ujsť.

Choďte preč: pozorujete medveďa na čučoriedkach? Asi vás nepočul a vietor vanie od neho k vám, preto vás ani nezacítil. Pomaly a potichu sa vytrajte. Medveď totiž vidí statické predmety

horšie než ľudia, ale pohyblivé lepšie ako my! **Nezápaste:** ak vás medveď napadne, chráňte si hlavu a krk. Väčšinou nejde po vás, ale po niečom, čo máte pri sebe. Hodte na zem všetky veci. Typické je, že vám strhne batoh s jedlom. **Robte mŕtveho:** ak je už medveď pri vás, môžete skúsiť lahnúť si na zem dolu tvárou a predstierať mŕtveho. Ak to psychicky vydržíte, medveď vás možno zahrabe listím a vetvami. Ste preňho síce mŕtv, ale ešte neodležaný. Má rád mierne sa rozkladajúce mäso.

Dajte najavo nezaujím o medved'atá: najnebezpečnejšia situácia nastane, keď skrížite cestu medved'atám s medvedicou. Tá bezhlavo útočí na všetko, čo by mohlo mladým ublížiť. Uvoľnite im cestu a ak sa dá, ani sa nedívajte. Možno vás medvedica minie.

Šplhajte: medveď je síce dobrým lezcom, ale keď nemusí, tak sa za vami na strom nebude obťažovať. Väčšie druhy medved'ov sa vás možno pokúsia striasť.

K BRNČALCE NA KOLE

TRASA KEŽMARSKÁ BIELA VODA – ZELENE PLESO JE NAJNÁROČNĚJŠÍ CYKLOTRASA VE VYSOKÝCH TATRÁCH S PŘEVÝŠENÍM AŽ 636 M. – **TEXT JAKUB TUREK**

NA TATRANSKOU chatu U Zeleného plesa neboli Brnčalku je pěší cesta dost nezáživná. Tentokrát vyrazím na bicyklu. Jednoho dne jsem totiž zjistil, že mezinárodní přeprava kola stojí jedno euro, což je levnější než cesta z Prahy do Berouna, a to rozhodlo. Z Tatranské Lomnice až k chatě vede značná cyklostezka.

V Popradě se nacpu i se svým šestnáctikilogramovým ocelovým ořem a batohem plným horolezeckého haraburdí do električky a ušetřím tak dvacet kilometrů po silnici do táhlého kopce.

Z Tatranské Lomnice (850m) jedu po autostrádě Slobody přes Matliare (880m) k autobusové zastávce Biela voda (920m). „Tady to začne,“ říkám si a jsem připraven na všechno. Až na chatu je to po žluté turistické značce osm a půl kilometrů s převýšením přes šestset metrů.

DROBNÝ ŠTĚRK

Ještě pár stovek metrů si užívám pevného podkladu a mírného stoupání. To se nenápadně, ale velmi rychle mění v prudký výjezd. Ještě mám dost sil, abych minul rozcestník se zkratkou do Matliarov (1 020m), ale abych obdivoval krásy přírody už nemám. Z předchozích cest si pamatuji, že pode mnou zurčí potok, teď mi zurčí pot z čela.

Jako mezek šlapu dál širokou cestou, kudy projede terénní nákladák. Drobný štěrk mi klouže pod pneumatikami, i když se snažím neustále jet v sedě. Přejíždím můstek přes potok, na pár metrů si oddechnu a zase šlapu,

co to dá. Vyjedu ještě jeden výšvih a jsem na rovině u Šalviového pramene (1 230m). Smutně koukám po turistech, co tu odpočívají na lavičkách a pijí chladnou vodu. Vím jak je to příjemné, a proto raději nesednu. Tak bych mohl stoupání vzdát!

Další můstek mně vede do lesa s prudkým esovitým úvozem. V zimě je to pro lyžaře past, protože z velké rychlosti se tu musí v ledovém korytu přibrzdit doslova na pár metrech. Teď se tady střídá hlína s pevnými skalami, a tak si můžu stoupnout do pedálů. Daří se a mohu si na půl kilometru odpočinout v mírnějším svahu v hustém lese. Stačí to tak sotva na vydýchání. Začínám už ale nepříjemně cítit popruhy těžkého batohu na zádech.

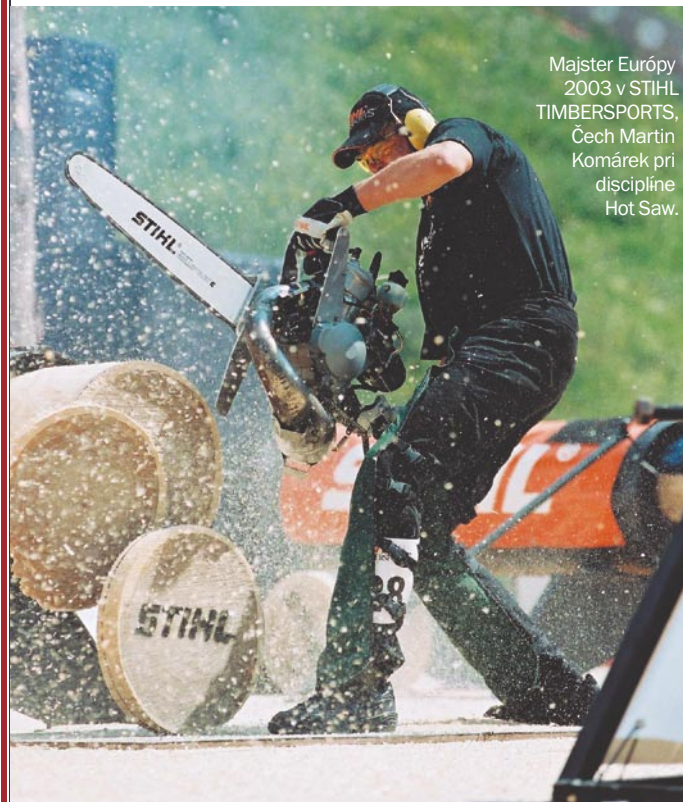
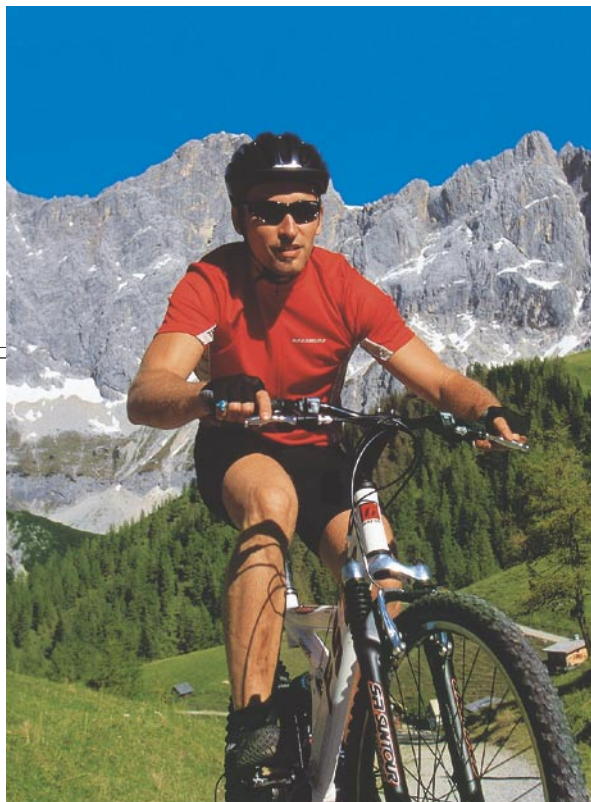
VOLNÉ KAMENY

Další výšvih mne trochu děsí už předem. Serpentina, kde se cesta zúží přesně na kola terénního gazíku, se vyjet dají. Co mne však dvakrát shodí z kola, je následující pozvolné stoupání. Na mokřím skalním podkladu se tu povalují kameny velikosti pěsti až hlavy dospělého muže. Mezi tím kličkovat je záležitostí pro trialisty a ne cykloturisty s neodpruženým těžkým kolem a ještě k tomu patnáctikilovým batohem na zádech. Někde tady registruji dva cyklisty na freeridových kolech, kteří na nich

lehce a elegantně hopkají z kamene na kamen. Už se těším, jak tudy pojedou za týden dolů jako oni.

Zbývají už jen jedny serpentina mezi zábradlím a vyjždím k lovecké chatce. Odtud se cesta zase rozšiřuje a ubývá na ní kamení. Jenže ubývá i síla, a tak melu z posledního. Ještě je to pěkný záhul. Konečně vyjždím z lesa, sklon cesty se mírní, kličkuje podél potoka a mohl bych si vychutnávat amfiteátr největších tatranských skalních stěn. Jenže já šlapu mezi kosodřevinou s jedinou touhou, aby to už skončilo.

Konečně Brnčalka (1551m). Jediné, čeho si všimnu ještě před tím, než odhodím kolo na zem, že na cestu se chystá rodinka na trekingových kolech. Odhaduji, že značka cyklotrasy je zmátlá natolik, že sem museli bicykly vynést na zádech a stejně tak je dostanou i do údolí. ▶

Majster Európy 2003 v STIHL TIMBERSPORTS, Čech Martin Komárek při disciplíne Hot Saw.

TIMBERSPORTS

SÚŤAŽÍŤ SA DÁ SKORO VO VŠETKOM. AK MÁTE SILU A VIETE TO SO SEKEROU A PÍLOU, SKÚSTE DREVORUBAČSKÝ ŠPORT.

DREVORUBAČSKÝ ŠPORT STIHL TIMBERSPORTS sa teší najväčšej obľube v Spojených štátoch, no v posledných rokoch získava popularitu aj v Európe. Skladá sa zo šiestich disciplín, pri ktorých sa používajú motorové i ručné píly a sekery. Vo všetkých disciplínach rozhoduje nielen fyzická sila, ale aj obratnosť, rovnováha a zručnosť.

1 STANDING CHOP (presekávanie stojaceho kmeňa) Disciplína simuluje rúbanie stromov a odkrýva tak zručnosť pretekára v zaobchádzaní so sekrou. Pretekári používajú na mieru vyrobené sekery, upravené na daný typ dreva. Sekery sú extrémne ostré a ich prirovnanie k žiletkám nie je vôbec prehnané. Pretekár rúbe do kmeňa najskôr z jednej strany, potom kmeň doseká z druhej strany.

2 STOCK SAW (pílenie klasickou motorovou pilou) Táto disciplína preveruje zručnosť v pílení klasickou motorovou pilou. Každý pretekár používa na odrezanie dvoch kotúčov z ležiaceho kmeňa rovnakú pílu. Prvý kotúč sa reže smerom dole, druhý smerom hore. Obidva kotúče musia mať predpísanú hrúbku, inak je pretekár diskvalifikovaný. Čas sa zastaví až pri dopade druhého kotúča na zem.

3 UNDERHAND CHOP (presekávanie ležiaceho kmeňa) Tento spôsob pripomína časy, keď drevorubači museli presekávať spadnuté stromy na menšie časti. Pretekári stoja na ležiacom kmeni a v polovici ho presekávajú najskôr z jednej strany, potom sa otočia a dosekajú kmeň z druhej strany. Dôležité je dodržiavať presnosť jednotlivých sekov, čo výrazne skracuje potrebný čas.

4 SINGLE BUCK (pílenie ručnou pilou) Pílenie ručnou pilou je jednou z najstarších drevorubačských disciplín. Čas začína bežať na znamenie rozhodcu a končí sa kompletným odpílením kotúča. V tejto disciplíne rozhoduje rytmus a dynamika pretekára. Píla musí rezať úplne rovno, pretože pri najmenšom vychýlení stráca pretekár drahocenný čas.

5 SPRINGBOARD (presekávanie kmeňa z dosky vo výške) Adrenalinová disciplína s názvom Springboard pochádza z čias, keď drevorubači nemohli prepíliť mohutné stromy, pretože mali príkrátke píly. Preto vysekali do stromu kapsu, do ktorej umiestnili springboard (dosku uchytenú na jednom konci). Z tejto dosky vo výške mohli strom zoťať jednoduchšie. Športový drevorubači používajú dve dosky. Z prvej sa vyseká druhá kapsa, do ktorej sa umiestni druhý springboard. Až z tejto dosky sa vo výške okolo troch metrov kmeň preseká.

6 HOT SAW (pílenie motorovou pilou s extrémne vysokým výkonom) Sila a hluk približne 25-kilogramových motorových pílov robia z Hot Saw jednu z najatraktívnejších disciplín drevorubačského športu. Motorové píly sa upravujú priamo na účely pretekov a ich skrotenie nie je ľahkou záležitosťou ani pre ostrieľaných drevorubačov. Výkon týchto nechladených špeciálov totiž presahuje 62 koní a cena je vyše 120000 Sk. Cieľom tejto disciplíny je odpílenie troch kotúčov danej veľkosti z ležiaceho kmeňa v čo najkratšom čase.

Disciplína Springboard.

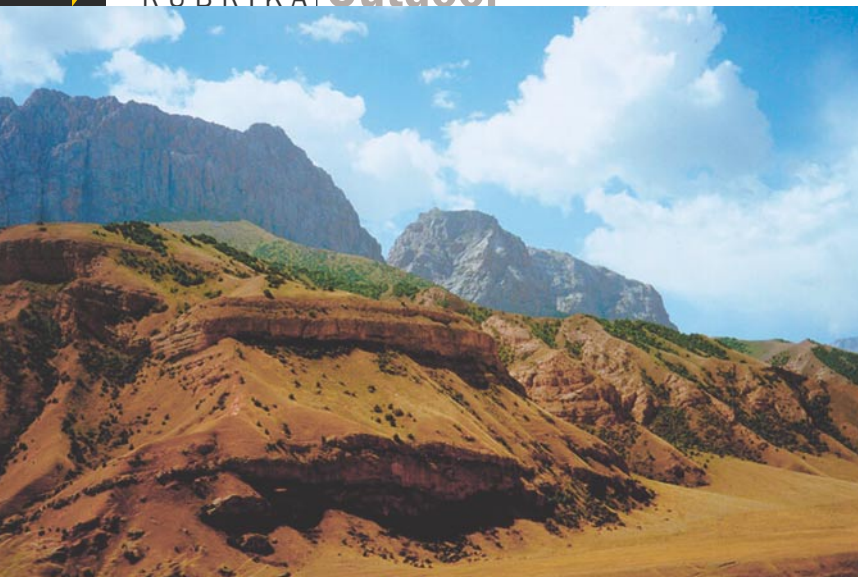

» Cyklostezky v Tatrách

VÍCE INFORMACÍ NA WWW.TATRY.SK

VÝBĚR NĚKOLIKA NÁROČNÝCH A STŘEDNĚ NÁROČNÝCH CYKLOSTEZEK VE VYSOKÝCH TATRÁCH

KEŽMARSKÁ BIELA VODA ZELENE PLESO Začátek 915m n. m., konec 1 551m n. m., celková délka 16,8km (2x8,4km), převýšení 636m	STARÝ SMOKOVEC HREBIENOK Začátek 1 020m n. m., konec 1 295m n. m., celková délka 4,8km (2x2,4km), převýšení: 275 m.	TATRANSKÁ LOMNICA TATRANSKÉ MATLIARE Začátek 883m n. m., konec 874m n. m., celková délka 3,4km, převýšení 248m	NOVÝ SMOKOVEC GERLACHOV Začátek 1 006m n. m., konec 840m n. m., celková délka 1,9km, převýšení 166m
TATRANSKÁ POLIANKA SLIEZSKY DOM Začátek 1060m n. m., konec 1 665m n. m., celková délka 14,2km (2x7,1km) převýšení 605m	TEŽ POPRADSKÉ PLESO POPRADSKÉ PLESO Začátek 1 250m n. m., konec 1 498m n. m., celková délka 11,0km (2x5,5km), převýšení: 248m	DOLNÝ SMOKOVEC TATRANSKÁ LOMNICA Začátek 908m n. m., konec 725m n. m., celková délka 10,5km, převýšení 183m	VÝŠNÉ HÁGY – NIŽNÉ HÁGY JE URČENÁ VÝLUČNE PRO SJEZD Začátek 1 133m n. m., konec 965m n. m., celková délka 2,8km, převýšení 145 m.

NÁVRAT NA VÝCHOD

VYSOKOHORSKÉ DOBRODRUŽSTVÁ SA DAJÚ ZAŽIŤ NIELEN V HIMALÁJACH, ALE AJ V KRAJINÁCH BÝVALÉHO SOVIETSKÉHO ZVÄZU – **TEXT JAKUB TUREK**

„**JE TAM VEĽKÝ POTENCIÁL**, je to lepšie ako v západnej Európe a pritom oveľa lacnejšie ako v Ázii či Južnej Amerike,“ hovorí vedúci reprezentácie Českého horolezeckého zväzu Stanislav Šilhán.

Minuloročný najlepší horolezecký český výstup roka sa realizoval práve na žulových stenách v Kirgizsku a v tomto roku sa tam chystá niekoľko českých expedícií. Častými návštevníkmi sú aj členovia Telemark klubu zo Žiliny, ktorí zlyžovali pamírsky Pik Lenina.

Starší dobrodruhovia môžu oprášiť spomienky a znovu vyraziť na východ, mladí sa do krajín rozprávkového Orientu, vysokých hôr a horúcich púští môžu pozrieť prvý raz.

S ÚPLATKAMI SA POČÍTA

Koľko vás všetko bude stáť? Ak ste samostatní a skúsení, môžete využiť služby niektorej outdoorovej cestovnej kancelárie a ich autobusom doraziť pod hory, kde si vás cestovka o štrnásť dní zase vyzdvihne. Napríklad na Kaukaz vás to bude stáť okolo 15 tisíc slovenských korún vrátane víz a potrebných

úplatkov pre tamojších colníkov a policajtov. Kompletná cena turistického zájazdu autobusom so sprievodcom a s ubytovaním sa bude pohybovať od 25-tisíc korún, letecky asi o 10-tisíc viac.

V prípade že máte záujem o miestnych sprievodcov a služby, obráťte sa priamo na Ruské informačné centrum. Napríklad trojtýždňový trekking po Ťan-Šane vyjde asi na 40-tisíc, výstup na sedemtisícovú horu Pik Lenina v Pamíre približne 45-tisíc korún.

TREKING PO SVOJICH, NA KONI ČI ŤAVE

Na inšpiráciu uvádzame základné možnosti, aké ruské hory ponúkajú. Trekking alebo vysokohorská turistika umožní každému zdatnému turistovi pohyb vo výškach od 1500m do 4500m nad morom. Vhodné sú predovšetkým Pamír a Ťan-šan, pretože pešo sa dajú zvládnuť výstupy na štíty, prechody ľadovcov i zasnežených sediel. Horolezci sa môžu vydať na viac-menej nebezpečný Kaukaz, kde operujú ozbrojené bandy dokonca až na ľadovcoch, alebo do bezpečného Pamíru,

Ťan-šanu a Fanských hôr. V nich sa rozkladajú sedemtisícové štíty, ale tiež veľa doteraz nezlezených šesťtisícoviek.

V posledných rokoch sú módne túry na ťavách a koňoch. Kone mieria skôr do horských údolí, ťavy na púšť Kyzylkum.

RAFTINGOVÉ DOBRODRUŽSTVO

Pamírské rieky sa dajú zložiť na raftových nafukovacích člnoch. Komerčné expedície jazdia niekoľko dní až týždňov dlhé úseky rieky, kde sa náročnosť perejí pohybuje medzi stupňom dva až päť na šesťstupňovej škále.

Na bicykloch možno prejsť Hodvábnu cestu, ktorá prechádzala Uzbekistanom, Turkménskom, Kirgizskom, Tadžikistanom a Kazachstanom. Ide sa niekoľkými starobylými mestami, pozdĺž púští Kyzylkum a Karakum, cez veľa ázijských bazárov i opustenými horami. ◀

FOTOGRAFIE: EVA KOLLÁROVÁ

JESKYNĚ MONTE CONCA

PŘÍRODNÍ REZERVACE NA SICÍLII – **TEXT LIBUŠE VERNAZZOVÁ**

JIHOITALSKÁ SICÍLIE není jen územím, kde vládnu mafíáni a krevní msta, ale také zemí přírodních krás. Jedna z nejzajímavějších oblastí Monte Conca skrývá originální jeskynní systémy.

Hora je tvořena mnoha vrstvami křídly proloženými vápencem. Tři největší prozkoumané jeskyně jsou systémem krasových i pseudokrasových dutin vytvořených na zlomech a puklinách vápence.

VODU POLYKAJÍ I VYVRHUJÍ

Základem všech tří je starý pramen, ve speleologické terminologii nazývaný vyvěračka. Tvoří je téměř vodorovný tunel, který není dosud zcela prozkoumán. Hlavními částmi jsou Inghiottoio (místo, kde je polykána voda) a Risorgenza (místo, kde vytéká voda). Druhá z nich se nazývá také Grotta di Carlazzo (Karlův dům). Dohromady tvoří vodní soustavu uvnitř hory. V deštivých obdobích stéká voda do Inghiottoio na jihu a vytéká po celý rok z Risorgenza na severu. To vede k domněnce, že Risorgenza není napájena výhradně z Inghiottoio.

Inghiottoio se nachází na jižním svahu na konci slepého údolí, na začátku je vodorovný tunel. Pak následují čtyři studně (neboli propasti) hluboké kolem sta metrů a po dalších čtyřech stech metrech končí jeskyně neprůchodným sifonem. Ve vodě tu žije zvláštní druh úhořů.

NEPRŮLEZNÁ OSMIČKA

Risorgenza se otevírá na severním svahu u ohybu řeky Gallo d'oro. Odtud neustále vytéká voda do propasti a v minulosti se jí využívalo pro zemědělské účely. Tato propast se nachází na úpatí skalnaté stěny pod prame-

nem, kde často dochází k lavinovitému sesuvu kamení. Voda vytéká z vrstvy mezi křídou a nepropustným jílem. Dutinu tvoří dva tunely nad sebou. Spodní protíná voda a je neprůchodná, ale spojuje se s horním do vchodu přes jezírko a na konci nehlubokou studnu. Horním tunelem lze projít. Je klikatý, ale neklesá ani nestoupá a jeho délka je 250 metrů. Jeskyně tvoří osmičku, protože se v ní spojují dva kruhové obvody. Končí neprůchodnou štěrbinou, ale dráhy jsou propojeny, protože zde proudí vzduch.

DOLE JESKYŇAŘI, NA HORU TURISTÉ

Jeskyně Monte Conca zkoumala speleologická skupina patřící k Italskému horskému klubu v Palermu. Palermští speleologové zmapovali jednotlivé úseky a správa Provincie Sicílie je pověřila správou rezervace. Návštěva popsaných jeskyní je obtížná a pro laiky bez dostatečných znalostí a speciálního vybavení nebezpečná.

Kraj okolo Monte Conca si ovšem zaslouží návštěvu pro svoji nádhernou a různorodou krajinu. Velmi příjemná může být procházka po antické silnici, dnes pouhé stezce, která vede při úpatí hory. ▶

INFORMÁCIE ADVENTURER

Monte Conca je jedinou přírodní rezervací v provincii Caltanissetta na Sicílii. Je to vápencový útvar poblíž Campofranco ve výšce 473m n. m. a pochází z pozdního miocénu (z doby před 5 – 6 milióny let) stejně jako všechny útvary takzvané náhorní sítě křídové plošiny, která se rozkládá na velké ploše od jižní části řeky Imera po řeku Platani. Na severním svahu vertikálních stěn se nachází koryto řeky Gallo d'oro (Zlatý kohout) vlévající se o několik kilometrů dále do řeky Platani. Stará dlážděná cesta vede podél úpatí až k mostu přes řeku, který se nedávno zřítíl. Jde o stavbu ze 17. století. Ta stojí na místě starší silnice, možná z římského období. Na území Monte Conca se nacházejí i neoliotické památky a zbytky středověkých staveb.

www.sport-life.cz

Mezinárodní sportovní veletrh

✓ **světový pohár v lezení na obtížnost**

✓ **festival outdoorových filmů**

✓ **výstava stanů**

✓ **outdoorové atrakce pro veřejnost**

✓ **30 000 návštěvníků se zájmem o aktivní styl života**

11.-14.11.2004

Brno - Ustaviště

Veletrhy Brno, a.s.
Výstaviště 1
CZ - 647 00 Brno
Tel: +420 541 152 767
Fax: +420 541 153 068
e-mail: sport-life@bv.v.cz
www.sport-life.cz

BVV

Veletrhy Brno

INFORMÁCIE ADVENTURER

Viac informácií nájdete na internetovej stránke ruského informačného centra www.infocentr.cz/cze/cestovani/index.htm

Odporúčame aj knižného sprievodcu v češtine Kaukaz od Lumíra Pecolda z vydavateľstva Ppress. Kniha popisuje turistické, horolezecké a vodácke túry. Nechýbajú ani náčrty, časové rozpisy a určenie náročnosti.

HASTA LA VISTA, PUERTO RICO!

NEVELKÝ OSTROV V KARIBIKU NAZÝVANÝ AJ OSTROV PÔVABOV PONÚKA TURISTOM BOHATÚ HISTÓRIU, TROPICKÉ PRALESY I NÁDHERNÉ ŽENY
TEXT: MARTIN ŽILKA

MÔJ INDICKÝ PRIATEĽ Santosh charakterizoval Portoriko veľmi jednoducho. Podľa neho ponúka ostrov všetko, po čom muž túži. Nádherné ženy, kvalitné Bacardi a hudbu, ktorá láme srdcia.

Príjemná prechádzka uličkami starého mesta San Juanu a po jeho pamiatkach je jedným z najpríjemnejších zážitkov v Portoriku. História má zvyčajne príchut' pátosu, sivú farbu a málo svetla. Nepatrím medzi historikov amatérov a skúmanie týchto zákutí poznania mi počas cestovania mnoho času nezaberá, avšak San Juan je niečo iné. Cítiť tu príchut' Karibiku. Večerný drink s priateľmi v jednom z miestnych barov má čaro. Ak však máte chuť baviť sa neviazane, piť, tancovať, či „obkukávať“ rôznofarebné dievčatá, odporúčam podnik Señor Frog len kúsok od hlavného prístavu v San Juane. Divoká zábava, horúce dievčatá i dobré jedlo pre turistov z celého sveta.

Zábavný ráz starého mesta podporuje i to, že asi po 15-minútovej plavbe loďou sa dostanete do fabriky Bacardi, kde sa produkuje kvalitný alkohol Made in Puerto Rico. Mimo-

chodom, litrová fľaša pravého bieleho rumu Bacardi stojí v miestnom Duty Free Shope v prepočte necelých 170 Sk.

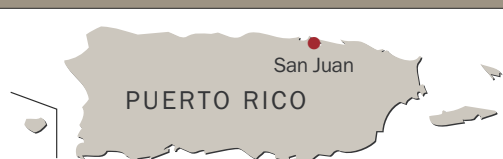
VOJENSKÉ DOBRODRUŽSTVÁ SAN JUANU

Pobrežie San Juanu si užilo dobrodružstva až-až. Veď koho by nechali chladným španielske zásoby zlata a iných cenností ukrytých v La Fortaleze a El Morre. Postupne sa o ne po-

dobre zachované. Patria do neho pevnosti El Morro a San Cristóbal, ako i La Fortaleza, bývalá pevnosť a teraz sídlo guvernéra ostrova, ďalej Old Santo Domingo Convent i Fort San Gerónimo. Pevnosti boli postavené zväčša v 16. storočí. Skutočnosť, že prvé tri zo spomínaných pevností patria medzi pamiatky Svetového dedičstva UNESCO, hovorí o význame pre celé ľudstvo.

Španielske sily vybudovali v Karibiku sériu pevností s prístavmi, aby tak ochránili svoje obchodné záujmy, zvlášť pri lodnej preprave zlata, striebra a drahokamov do Európy. San Juan bolo takto objavené roku 1521. Najskôr sa roku 1537 vybudovala La Fortaleza a o dva roky neskôr sa rozhodlo o vybudovaní pevnosti El Morro na vysokých strmých brehoch výbežku polostrova. Mesto je teda staršie než akékoľvek iné mesto pod americkou vlajkou. Len 5 km dlhý a 1,5 km široký polostrov bol skvelým miestom na vybudovanie prístavu i ľahko ubrániteľnou džavou. Dnešný španielsky koloniálny ráz starého mesta dotvárajú farebné uličky, námestíčka, kaplnky, honosné balkóny mecenášov... a americkí turisti.

PUERTO RICO

kúšali Briti i Holanďania. Sir Francis Drake roku 1595, následne sir George Clifford roku 1598 i generál Boudewin Hendricksz roku 1625. Pevnosť El Morro odolala vždy a dobytelia po vyplnení a podpálení mesta zvyčajne ustúpili.

Španielske dedičstvo Portorika je veľmi

FOTOGRAFIE: MARTIN ŽILKA

„... doprava tu šlape naplno“

Peter - 28 - cestovateľ - India

Hovorte, čo len chcete, kedy chcete a koľko chcete! S kartou Global voláte domov za najvýhodnejšie ceny!

Porozprávajte vašim blízkym a priateľom všetko, čo práve v zahraničí prežívate, a ešte viac! S kartou Global voláte domov za najvýhodnejšie ceny z viac ako 50 krajín sveta, navyše za slovenské koruny! Volat môžete už od 6,70 Sk za minútu (vrátane DPH), a to počas celého dňa za rovnako výhodnú cenu! Predplatenú kartu Global s hovorovým kreditom 200, 400 alebo 1 000 Sk si môžete zakúpiť na miestach predaja ST, prípadne na vybraných poštách, v cestovných kanceláriách alebo novinových stánkoch. Volaciu kartu Global si môžete zriadiť za 1,- Sk a zo zahraničia volať na účet vašej telefónnej linky.

Riešenia pre lepší život

KRÁSNÉ ŽENY V BOHATOM PRÍSTAVE

Portoriko alebo Bohatý prístav je na karibské pomery moderný ostrov so silným latinskoamerickým, karibským i severoamerickým vplyvom. Ostrov bol kolonizovaný Španielmi v 15. storočí, len krátko po objavení Krištofom Kolumbom. Dřzavou USA sa stal až v roku 1898 po španielsko-americkej vojne. Politický štát Portorika je dodnes prepojený s USA. Po referende roku 1998 sa 3,7 milióna španielsky hovoriaceho obyvateľstva tohto karibského ostrova rozhodlo, že vznikne The United States Commonwealth of Puerto Rico. Obyvatelia sú od roku 1917 americkí občania s výnimkou, že neplatia federálne dane a nemôžu voliť prezidenta. Nazdávam sa, že im táto voľičská právomoc ani veľmi nechýba. Platí sa americkými dolármi (ostatne ako takmer v celom Karibiku, tu oficiálne, inde väčšinou neoficiálne), ktoré domorodci často nazývajú pesos.

Všetci Portoričania hovoria po španielsky, z nich asi štvrtina hovorí aj po anglicky, najmä v turistických oblastiach. Avšak pri viacnásobných potulkách týmto ostrovom som i vo vychytených častiach či v MHD musel loviť v pamäti moju chabú španielsku slovnú zásobu. Portoričania napriek svojej divokej povesti sú veľmi milí a radi pomôžu. Tak ako v celom Karibiku, aj tu cítiť príjemnú ľudskú klímu, ovplyvnenú teplom, slnkom a pomalším behom času. A portorické ženy... to je kapitola sama osebe. Slovenky síce sú najkrajšie na svete, ale z týchto domorodkýň srší genetická pestrosť ich predkov a naozaj je na čo sa poze-

rať. Sú krásne, mne, ako fotografovi priam oku lahodiace. Vzdelanostná úroveň obyvateľstva je na vysokej úrovni a to aj vďaka 40 vysokým školám. V San Juane, hlavnom meste ostrova, sa nachádza i najvýznamnejšie karibské letisko Luis Munoz Marín, kde prepravia za rok až 8 miliónov pasažierov, o čom sa Bratislave môže najbližších 20 rokov iba snívať.

VLHKÝ A DIVOKÝ DAŽĎOVÝ PRALES

Len zopár miest na svete vám môže ponúknuť takú rozmanitosť a scenérie ako dažďový prales v horách Luquillo. Indiánska legenda kmeňa Taino hovorí, že dobrý duch Yuquiyú usídlený v týchto horách chráni Portoriko a domorodých obyvateľov. Mnohé miesta v národnom parku Caribbean sú zhodné s tým, čo videli prví kolonizátori pred vyše 500 rokmi. Pri potulkách po dažďovom pralese uvidíte tisíc rokov staré stromy, pestrofarebné kvety, papagáje, vodopády a nikde nekončiaci sýtozelený porast.

Jediný tropický prales na území Spojených štátov El Yunque je jedným z najsilnejších turistických magnetov v Portoriku. Prí tu naozaj veľmi výdatne, takmer každý deň. Pre názornosť: ročne prší približne 250 dní v roku, spolu asi 1 700 prehánok či dažďov. Jeho pásma sú rozdelené podľa nadmorskej výšky. Vo vyšších výškach vegetácia nepresahuje 3 metre vďaka neustálym vetrom a všadeprítomným hmlám.

Živočíšna ríša je zastúpená najmä plazmi, obojživelníkmi a vtákmi. Najväčší had je boa, ktorý dosahuje dĺžku vyše dva metre. Nájde sa tu i pestrofarebný a ohrozený portorický papagáj. Cicavce sú zastúpené 11 druhmi netopierov. Takže pri návšteve si dávajte pozor nielen pod nohy, ale aj nad hlavou.

Ja som bol na území Portorika spolu osemkrát, z toho dva razy na území tohto krásneho národného parku a moje odporúčanie je jasné: zostaňte tak dlho, ako môžete. ◀

ADVENTURER INFORMÁCIE

Čo vidieť v San Juane

LA CASITA – tu je turistické informačné centrum, literatúra zadarmo, nejaké mapy. Nachádza sa v blízkosti Plaza de la Dársena. Dobré miesto na štart.

PASEO DE LA PRINCESA – výborné miesto na strávenie víkendového popoludnia, mnoho lokálnych umelcov a pravidelné hudobné podvečerné podujatia (najmä v nedeľu večer).

MASSIVE CITY WALL – konštrukcia týchto 13 metrov vysokých hradieb z pieskovcových blokov, ktoré obkolesujú staré mesto sa začala roku 1630.

LA FORTALEZA – pôvodne bola postavená ako obranná pevnosť, avšak tento malý hrad sa využíval počas dlhých storočí ako guvernerova rezidencia.

LA PUERTA DE SAN JUAN – slávnú bránu do San Juanu postavili už v roku 1520. Tieto silné a ťažké drevené dvere boli oficiálnym vstupom do mesta pre tých, ktorí prišli na plachetniciach počas kolonizačného obdobia.

LA CATEDRAL DE SAN JUAN – postavená roku 1540, je dobrým príkladom gotickej architektúry v Novom svete.

EL MORRO – šesťúrovňový hrad postavený 45 m nad morom s výhľadom na Atlantický oceán i san juanský záliv.

SAN CRISTOBAL FORT – pevnosť bola dokončená roku 1771 ako obrana mesta pred útokmi z pevniny.

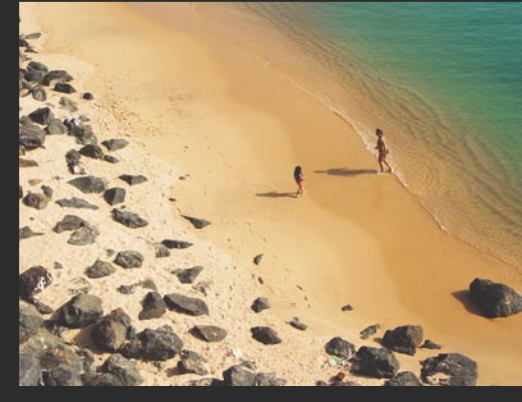
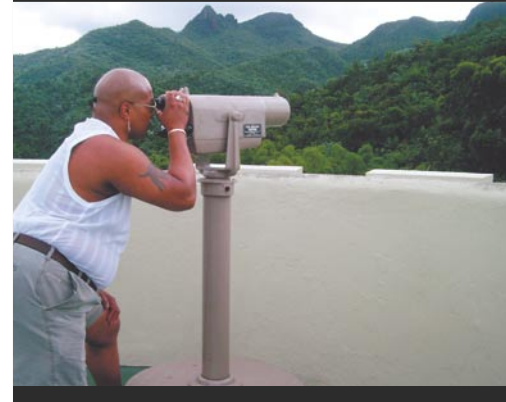
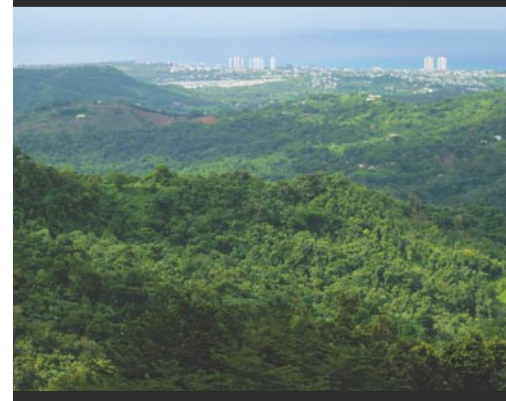
INSTITUTE OF PUERTO RICAN CULTURE – maľby a sochy pochádzajúce z Portorika.

TEATRO TAPIA – jedno z prvých divadiel na západnej hemisfére. Pravidelne sa tu hrajú hry, balet i koncerty.

MUSEO DE ARTE E HISTORIA – konajú sa tu výstavy portorického umenia a hudobné koncerty. **CASA DEL LIBRO** – je tu výstava knižnice a malieb. Možnosť vidieť unikátne kolekcie kníh zo 16. storočia.

LA PRINCESA – pôvodom väzenie, v súčasnosti sídlo portorického Turistického úradu.

LA CASA BLANCA – tento dom bol vybudovaný pre významného guvernéra menom Juan Ponce de Leon, ktorý zomrel na Floride, skôr ako sa sem stihol nastahovať. Jeho rodina tu však žila 250 rokov. Práve spomínaný pán dal názov tomuto ostrovu.

NEPOKORENÁ ANAPURNA

ROZHOVOR S VLADOM ŠTRBOM, ÚČASTNÍKOM EXPEDÍCIE – ROZPRÁVAL SA JAKUB TUREK

» Náš rozhovor

Vlado sa nedávno vrátil z medzinárodnej expedície na 10. najvyšší vrch sveta na ANAPURNU (8 091 m) ťažkou Boningtonovou cestou v južnej stene, ktorú viedol špičkový poľský himalájista Piort Pustelnik. Expedícia dosiahla výšku približne 7 200 - 7 300 metrov.

Na kopci pôsobil do dnešného dňa 131 oficiálnych expedícií, 35 úspešne. Je to len 27 percent. Toto číslo radí Anapurnu na popredné miesto ako najmenej úspešnú osemtisícovku. Po K2 je druhá najobtiažnejšia.

AKÝ CIEĽ MALA EXPEDÍCIA A AKÉ BOLO OBSADENIE?

Piotr Pustelnik, s ktorým sme boli pred dvoma rokmi na Makalu, si vymyslel, že by sme mohli skúsiť v južnej stene Anapurny Boningtonovu cestu. Ponuka na takú cestu sa veru neodmieta. Je to stá-

le jedna z najťažších ciest v Himalájach. A tá stena predstavuje štyri kilometre skaly a ľadu.

U Piotra je bežné, že ešte týždeň pred odletom nemá presný zoznam účastníkov. Ale nakoniec tím nemal chybu.

Piotr Pustelnik (PL), Sergej Bogomolov (RUS), Darek Zaluski (PL), Pawel Jozefowicz (PL), Peter Hámor (SK), Martin Gablík (SK), Vlado Štrba (SK) a Aljoša Markač (SLO)

PRE TEBA SA SKONČILA EXPEDÍCIA NEÚSPEŠNE. NECHCEM VEDIEŤ, ČI ŤA TO MRŽÍ, ALE AKÉ BOLI PRÍČINY.

Expedícia na Anapurnu bola už moja štvrtá výprava na osemtisícovku. V tých predchádzajúcich som sa naučil rešpektovať ich výšku, mohutnosť a hlavne nevyspytateľnosť.

Ak mám povedať pravdu tak Murphyho zákony sa tohto roku na mne poriadne vybláznili.

Pred takou vážnou cestou som mal v pláne aj seriózne trénovať. Vybral som sa koncom januára do Chamonixu „potúlať“ sa po Mont Blancu a dať si trochu do tela.

Výsledok? Chytil som super počasiu, -24° C, vyše 100-kilometrový vietor a nútený bivať v záhrabe. Nasledujúce tri dni som potom trávil v Chamonixe v nemocnici s ôsmimi omrznutými prstami. V duchu som sa už videl niekde pri mori a nie pod Anapurnou. Stihol som odtiaľ rozposlať aj esemesky, že expedícia je pre mňa v ču. Pustelník mi poslal strohú odpoveď: „Taký starý a taký hlupý.“

Ale prsty sa začali dávať do poriadku a tak 3 týždne pred plánovaným odletom som predsa len do Poľska oznámil, že idem. Takú cestu si nemôžem nechať ujsť. Bonington je predsa len Bonington.

V polovici výpravy som sa na ľadovci cestou do prvého tábora dosť nepríjemne šmykol a o paličku som si poriadne udrhel rebrá. Odvtedy sa začali problémy s mojimi pľúcami (dýchanie, pálenie a silnejší výškový kašeľ, než býva štandardne zvykom).

Na predchádzajúcich výpravách, na ktorých som sa zúčastnil, sa vždy našiel niekto, kto si takéto problémy musel pretrpieť. Napríklad Ivan Urbanovič ml. na Čo Oju v 97. Peter Šperka na Broad Peak v 98. a na Makalu pred dvoma rokmi to boli obaja talianski členovia našej výpravy. No a teraz ja. Smola.

Ôsmeho mája som vyliezol do našej dvojky (T2) vo výške asi 6 900 metrov (neskôr sa musela presunúť asi o 60 metrov vyššie). Po náročnej noci, keď sme takmer celý čas s Aljošom počítali lavíny, ktoré nám lietali ponad hlavy, som sa cítil dosť mizerne. Pálenie v pľúcach ma upozorňovalo, že je už najvyšší čas z tejto výšky zmiznúť. Hneď ráno som sa pripol

na fix a zlanil som skoro 3 000 metrov až do základného tábora (BC), kde som si naordinoval antibiotiká.

FINANCIE, KTORÉ SI DO EXPEDÍCIE VLOŽIL, VYLETELI TEDA KOMÍNOM? O AKÚ SUMU ASI IDE A PLATIL SI TO ZO SVOJHO, ALEBO SI MAL SPONZOROV?

Financie. Každý má nejakého koníčka a zvyčajne naň „obetuje“ veľa financií. Pokiaľ tým nie je ukrátená rodina, tak si myslím, že je to v poriadku.

Keďže je v súčasnosti dolár relatívne dosť slabý, tak táto výprava nebola až taká finančne náročná. V Káthmandú sme sa skladali po 5 000 USD a každý ešte dodával materiál podľa svojich schopností a možností (hlavne stany, šrauby do ľadu a fixy). Sponzori? Tí sú iba pre futbalistov a hokejistov, ale istotne nie pre ľudí, ktorí sa zaujímajú o výškové horolezectvo.

Financie si každý zabezpečoval po svojich „sponzorských“ linkách. U mňa

„sponzori“ vykryli asi 10 % môjho rozpočtu, ostatné som si musel odpracovať (mestá Holíč a Gbely trochu prispeli a Trek Sport poskytol batoh a spodnú bielizeň).

AKO TO NA TAKEJ VÝPRAVE CHODÍ – POLUTUJE ŤA NIEKTO, POKÚŠAŠ SA CHOROBU ALEBO ZRANENIE SKRÝVAŤ?

V prvom rade som bol dosť našťvaný na seba (to ma po dvoch dňoch prešlo).

Potom ma upokojilo ako som to relatívne dobre zvládol a že som sa zbytočne nehral na hrdinu.

Napokon som bol rád, že som sebe, ale najmä chalanom nenarobil žiadne zbytočné problémy.

VIŠ PŘIBLIŽNE, AKO VÝPRAVA PREBIEHALA BEZ TEBA A ČI BOLA ÚSPEŠNÁ?

Tak to viem úplne presne, pretože sme boli cez vysielacky v každodennom kontakte. Podával som im informácie o počasí, ktoré sme e-mailom cez satelit dostávali zo Švédska.

Spolulezci, to boli všetko skúsení borci, ktorí nemajú problém „pokorne skloniť hlavu“ a ustúpiť pred himalájskymi veľikánmi a o rok sa tam opäť vrátiť. Boli fantastickí.

Z 19. na 20. mája im príroda urobila poriadny podraz. O polnoci chceli vyraziť na vrchol, ale to čo sa odohrávalo tam hore, bol potom už iba útek a záchrana vlastných životov. Vrchol nedosiahli.

Po príchode do základného tábora, sme pootvárali alkoholické rezervy a spláchnli to.

PLÁNUJEŠ NIEČO ĎALŠIE V HIMALÁJACH ALEBO V INÝCH VYSOKÝCH HORÁCH?

Stále niečo plánujeme, len keby tých financií bolo viac. V podobnej zostave sa chceme vrátiť pod južnú stenu na budúci rok. Dúfam, že sa to podarí, pretože tá partia ľudí a štvorkilometrová južná stena boli fantastické.

VÝŠKOVÉ PRÁCE

pomocou horolezeckej techniky

8000.SK, s.r.o.
Gagarinova 1218 / 4
908 51 Holíč

www.8000.sk

034 / 660 30 30
0905 / 54 22 73

8000.sk

FOTOGRAFIE: VLADO ŠTRBA

INFORMÁCIE ADVENTURER

Kto je Vlado Štrba?

Otec ho od malička viedol k turistike a najmä vysokohorskej turistike. Ako trinásťročný spolu s ním absolvoval letný aj zimný prechod Západnými Tatrami, ako aj prechod pohorí Rila a Pirin v Bulharsku. Ako stredo- a vysokoškolák sa plne venoval lezeniu na skalkách, po Tatrách a Alpách. V roku 1997 sa mu podaril výstup na Čo Oju (8 201 m). Roku 1998 sa neúspešne pokúšal o Broad Peak (8 047 m) a roku 2002 o Makalu (8 481 m). Tohto roku to bola Anapurna (8 091 m). Viac informácií nájdete na www.8000.sk

A BOLO SVETLO

PREHLAD ČELOVÝCH SVIETIDIEL
TEXT: ROMAN VELIAČIK

DNES ČELOVKÁM ODOLÁVAJÚ už len tí najkonzervatívnejší romantici, ktorým na stlačenie akordu na gitare stačí svetlo ohňa a na identifikovanie frajerky jas mesiaca. Každý, kto je v prírode trochu aktívnejší, neváha siahnúť po praktických baterkách.

Pri každom zdroji svetla je pre používateľa dôležitá informácia, ako dlho svieti. Nikoho asi nepoteší, keď po pár minútach chôdze tmou musí loviť náhradné baterky. Pred niekoľkými rokmi vývojom čeloviek otriasla malá revolúcia. Práve v snahe predĺžiť čas svietenia začali energeticky náročné kryptónové žiarovky, ale aj bežné, vytlačiť LED žiarivky. Odber výkonnejších žiaroviek sa pohybuje od 300 – 500 mA, oproti tomu LED diódy potrebujú len cca 50 mA. Žiarovky však spotrebujú viac než 90% energie na výrobu nepotrebného tepla a len zvyšok svieti. Svetlo diód je, naopak, chladné, maximum energie slúži na výrobu svetla, ktoré je svojím spektrom bližšie k slnečnému, osvetlenie je prirodzenejšie a farby vernejšie. Kapacita batérií pri LED lampách sa tak vyčerpáva omnoho pomalšie a svietia aj stovky hodín.

Podstatnou výhodou LED žiaroviek je ich životnosť. Firma Lucido pri niektorých druhoch uvádza dokonca až 11 rokov pri trvalom používaní.

S postupným vybíjaním batérií však pri LED lampách dochádza k poklesu intenzity svietenia. Podľa potreby potom treba zvoliť správny okamih, kedy je lepšie batérie vymeniť, hoci by lampa vydržala svietiť ešte niekoľko hodín. V niektorých modeloch od firmy Petzl je tento problém riešený regulátorom, ktorý zabezpečuje celý čas rovnakú svietivosť a až takmer pred vybitím sa automaticky prepne do módu na prežitie. Doba svietenia na plný výkon je však podstatne kratšia ako pri postupnom slabnutí – v ekonomickom móde klesá životnosť batérií približne o 25%, pri maximálnom výkone až o 90%. Výber správneho modelu by mal teda závisieť aj od najčastejšieho spôsobu použitia.

LED žiarivky zaostávajú za žiarovkami v parametroch svietivosti. So zväčšujúcou sa vzdialenosťou od zdroja svetla výrazne klesá intezita osvetlenia. Rozptýlené svetlo LED diód je vhodné na osvetlenie blízkeho priestoru (asi do 15m), na dosvit na väčšie vzdialenosti sa nehodia. Preto výrobcovia trh obhatili o kombinované čelovky s možnosťou prepínania medzi LED diódami a halogénovou (xenónovou) žiarovkou, ktorá má dosvit až 100 m.

Pri použití čeloviek v zimných podmienkach je lepšie uprednostniť modely s batériami uloženými v oddelenom zásobníku umiestnenom pod oblečením, ktoré chráni batérie pred zmraznutím. Dôležitý je aj stupeň nepremokavosti svetidla, v silnom daždi ju môžete ochrániť igelitovým vreckom. Čelovku nezabudnite zabezpečiť proti samovoľnému zapnutiu v batohu, najlepšie odpojením batérií.

PETZL MYOBELT 5
Váha s batériami: 173g + 280g
Počet batérií: 4 x C/LR14
Zdroj svetla: halogénová žiarovka + 5 LED diód
Životnosť batérií: halogén 11h, LED 90h – 280h
Iné: prepínanie režimov, elektronický regulačný systém, oddelené batériové púzdro
Cena: 3 230Sk / 2 601Kč

PETZL ZIPKA PLUS
Váha s batériami: 29g + 36g
Počet batérií: 3 x AAA/LR03
Zdroj svetla: 4 LED diódy
Životnosť batérií: 80 – 150h
Iné: prepínanie režimov, jednoduchá, veľmi ľahká
Cena: 1 720Sk / 1 387Kč

PETZL TIKKA PLUS
Váha s batériami: 34g + 36g
Počet batérií: 3 x AAA/LR03
Zdroj svetla: 4 LED diódy
Životnosť batérií: 80 – 150h
Iné: prepínanie režimov, jednoduchá, veľmi ľahká
Cena: 1 500Sk / 1 213Kč

PETZL SAXO AQUA
Váha s batériami: 138g + 100g
Počet batérií: 4 x AA/LR6
Zdroj svetla: kryptónová žiarovka
Životnosť batérií: 9h
Iné: kombinácia ručnej a čelovej lampy, vodotesná do 70m
Cena: 1 260Sk / 1 016Kč

PETZL

FOTOGRAFIE: PETZL, LUCIDO

PETZL MYO 5
Váha s batériami: 138g + 100g
Počet batérií: 4 x AA/LR6
Zdroj svetla: halogénová žiarovka + 5 LED diód
Životnosť batérií: halogén 4h, LED 30h – 160h
Iné: prepínanie režimov, elektronický regulačný systém
Cena: 3 000Sk / 2 427Kč

LUCIDO T5
Váha s batériami: 63g + 36g
Počet batérií: 3 x AAA/LR03
Zdroj svetla: 5 LED diód
Životnosť batérií: 25h – 100h
Iné: prepínanie režimov, jednoduchá, ľahká
Cena: 1 490Sk / 988Kč

LUCIDO T4
Váha s batériami: 115g + 75g
Počet batérií: 3 x AA/LR06
Zdroj svetla: 4 LED diódy
Životnosť batérií: 340h
Iné: dlhá životnosť batérií, len stredný dosvit, vodotesná do 1m
Cena: 1 996Sk / 1 358Kč

LUCIDO T61
Váha s batériami: 105g + 75g
Počet batérií: 3 x AA/LR06
Zdroj svetla: halogénová žiarovka + 6 LED diód + zadná červená LED dióda
Životnosť batérií: halogén 3,5h, LED do 300h
Iné: prepínanie režimov, oddelené batériové púzdro
Cena: 3 690Sk / 2 508Kč

LUCIDO T3 VARIO
Váha s batériami: 98g + 50g
Počet batérií: 2 x AA/LR06
Zdroj svetla: 3 LED diódy
Životnosť batérií: 25 – 65h
Iné: prepínanie režimov, vodotesná do 10m
Cena: 1 490Sk / 978Kč

LUCIDO T7
Váha s batériami: 124g + 75g
Počet batérií: 3 x AA/LR06
Zdroj svetla: halogénová žiarovka + 7 LED diód
Životnosť batérií: 50h – 240h
Iné: prepínanie režimov, vodotesná do 1m
Cena: 3 390Sk / 2 258Kč

Uvedené ceny, sú doporučené maloobchodné predajné ceny s DPH. Životnosť batérií bola testovaná pri teplote +10 °C (LUCIDO) a +20 °C (PETZL). Viac informácií o jednotlivých modeloch a značkách nájdete na internetových stránkach www.lucido.de a www.petzl.com

Cyklistické Dolomity

Passo Gardena: Vrcholový kuloár pod sedlom Gardena (2 137 m) s poslednými serpentínami.

NAJLEPŠIE CYKLOTÚRY V DOLOMITOCH

HVIEZDICOVÉ JAZDY Z CORTINY D'AMPEZZO MICHAL BAŇANKA

KAŽDÁ ĽUDSKÁ ČINNOSŤ by mala mať nejaký dôvod a zmysel. Ani ja sa do kopcov na bicykli neženiem len tak bezhlavo. Samozrejme, mám z jazdy potešenie, keby to človeka nebavilo, načo by postupoval toľkú námahu? Nejde však len o potešenie, hlbší zmysel sa skrýva v túžbe po poznaní. Nielen krajiny, ktorou prechádzam, a kopca, ktorý zdolávam, ale ich prostredníctvom dospievam k poznávaniu samého seba, k nachádzaniu odpovede na základné otázky ľudského bytia: kto som, odkiaľ prichádzam a kam idem. A práve zdolávanie priesmykov vo vysokých horách či extrémnych stúpaní v ťažkých podmienkach – no v nádhernom prostredí – je pre mňa tou najlepšou meditačnou technikou.

Do každého kopca nastupujem s pred-savzatím nezastaviť, skôr ako budem na vrchole. Je dôležité nezastať, na jeden záťah vyjsť až hore. To je jediný spôsob, ako kopec naozaj spoznať. Keby som čo len na okamih oddychu zastavil, už nespoznám kopec v jeho plnej náročnosti a kráse, rozdelil by som ho na dva kopce. Takto by sa dal každý kopec rozkúskovať na nekonečné množstvo kratučkých stúpaní – čo by z neho vlastne zostalo? Túžba po cestovaní a spoznávaní nových krajín je stará ako ľudstvo samo. Jej korene siahajú možno až k Adamovi. Cestovanie je iba odrazom nevedomej, geneticky podmienenej túžby nájsť stratený raj. Pre mňa sú rajsťou záhradou talianske Dolomity s Cortinou vo svojom srdci.

Keby som si mohol vybrať, kde by som chcel v budúcom živote žiť, určite by som si zvolil Cortinu d'Ampezzo. Je hlavným mestom Dolomitov a neváham ju označiť za najkrajšie mesto Východných Álp. Situovaná je v divokom údolí obkolesenom slávnymi masívmi Tofane, Pomagagnon, Cristallo a Sorapis. Chodievame s bratom do Dolomitov ako kedysi do Tatier a v Cortine sa cítime skoro ako doma. Je ideálnym miestom na cyklistickú dovolenku. Ponúkam opis piatich okruhov, nechýba na nich nič z toho najzaujímavejšieho, čo sa dá v okolí Cortiny vidieť a prejsť. Ich náročnosť sa stupňuje od 1 do 5, pričom piaty okruh je extrémne náročný a odporúčam ho iba zdatným jedincom.

TRASY:

1. okruh – Dolomity di Sesto	
123 km	5 – 6 hodín
2. okruh – Tre Cime di Lavaredo	
64 km	5 – 6 hodín
3. okruh – Monte Pelmo	
100 km	4 – 5 hodín
4. okruh – okolo masívu Sella	
137 km	6 – 10 hodín
5. okruh – Cortina d'Ampezzo	
145 km	7 – 11 hodín

Sexi Dolomity

DĹŽKA: 123 km
PREVÝŠENIE: 2 200 m
KOPCE: **Cimabanche Pass 1 525 m** (15 km, prevýšenie 310 m), **Passo Monte Croce di Comélico 1 636 m** (16 km, prevýšenie 490 m), **Passo Zovo S. Antonio 1 489 m** (4 km, prevýšenie 270 m), **Passo Tre Croci 1 809 m** (17 km, prevýšenie 975 m)
ČAS JAZDY: 5 – 6 HODÍN

Sextenské Dolomity (Dolomity di Sesto) sa rozprestierajú severovýchodne od Cortiny takmer až k hraniciam Rakúska. Rakúsky vplyv v celej oblasti cítiť na každom kroku – od dvojazyčných zemepisných názvov až po prevládajúce rakúske autá. Neviem podľa čoho dostali Sextenské Dolomity názov, určite však majú so sexom čosi spoločné (úsporne odeté devy popri ceste to však neboli): tak ako je sex neodmysliteľnou súčasťou života, mala by byť návšteva Sextenských Dolomitov minimálne raz za

Vľavo Le Tofane di Rozes (3 225 m), vpravo za stromami di Mezzo (3 243 m)

život samozrejmosťou pre každého milovníka hôr. Pretože o Dolomitoch platí: môžete pobehať hoci aj všetky horstvá sveta – ak ste neboli v Dolomitoch, neboli ste vlastne nikde!

Na úvod je okruh okolo Sextenských Dolomitov ideálny svojou nižšou náročnosťou, cesta vedie menej známymi, no o to romantickjšími horskými sedlami. Hneď prvé kilometre sú veľmi zaujímavé. Pôjdete centrom Cortiny d'Ampezzo a nebudete vedieť čo skôr: či obdivovať božské vrcholy Tofane (Rozes vysoký 3 225 m s kilometrovou skalnou stenou, Mezzo 3 243 m s lanovkou z Cortiny až na vrchol, Dentro 3 237 m) na ľavej strane, alebo Pomagagnon a Cristallo na pravej strane, alebo sa nadchýňať architektonickými zázrakmi Cortiny, no najmä nestratiť správny smer a bez ujmy sa poprepletať hustou premávkou. Trasa okruhu vedie

z Cortiny až do Dobbiaca po prastarej obchodnej ceste známej ako Strada d'Almagna spájajúcej Innsbruck s Benátkami. Stúpanie do sedla Cimabanche (1 529 m) je tým najľahším, aké v Dolomitoch poznám. Zaujímavý je ďalší úsek cesty od Carboninu do Dobbiaca. Po prvý raz sa na chvíľu ukážu aj impozantné veže Tre Cime di Lavaredo. V Dobbiacu obchodnú cestu vystrieda Karnische-Dolomiten-Strasse. Prvých 5 km do S. Candida je dosť frekventovaných, no za 10 minút to máte za sebou. Za S. Candidom začína stúpanie do sedla s úžasným menom: Monte Croce di Comélico (1 636 m). Je síce 16 km dlhé, ale nijako zvlášť náročné, v niektorých rovnejších úsekoch sme uháňali v pohode i tridsiatkou. V sedle je jednoducho nádherne, pohľad na skalné steny vyrastajúce priamo z trávnatého svahu je dosť neobyčajný. Pod nimi chata a malý romantický hotel, ideálne miesto pre párik zamilovaných horolezcov (alebo aj cyklistov). Aj klesanie zo sedla je mierne. K vyššej rýchlosti si budete musieť dopomôcť intenzívnym šliapaním. Po 10 km odbočíte do Pádoly (1 218 m) a za ňou na vás čaká kopec úplne iného charakteru ako Comélico – krátky a strmý. Názov sedla je nejednoznačný: v mapách sa uvádza Passo Zovo, na tabuliach v teréne je označený ako Passo S. Antonio. Realita s mapou sa stretávajú v nadmorskej výške 1 489 m. V jazde sme žasli, čo je ten Zovo – S. Antonio za kopec: dlhý, technický a plný zákrut, kvalitná cesta – okamžite sme sa doň zamilovali

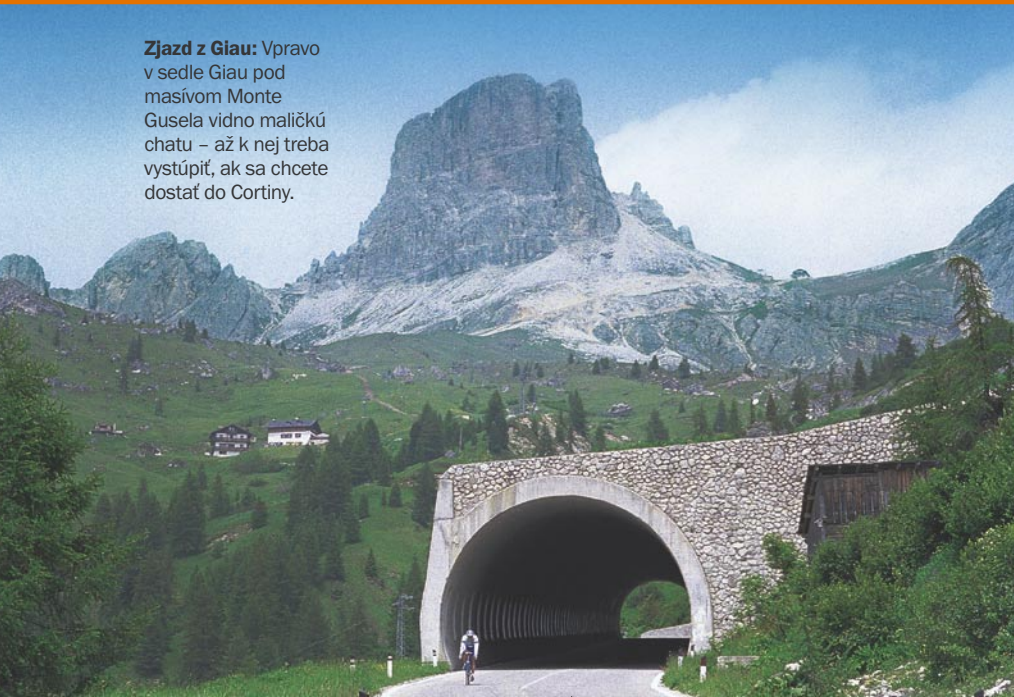

Tre Cime: Vrcholy svetoznámych Tre Cime di Lavaredo (najvyššia z nich v strede Cima Grande meria 2 999 m).

a zaumienili si, že sa naň raz vrátíme zo západnej strany. Po deviatich kilometroch klesania vojdete do Auronza (860 m). Cesta ďalej pokračuje popri rieke Ansiei vytekajúcej z jazera Misurina, údolie opisuje tvar písmena S a obchádza masív Marmole, Cadini a Sorapis. Výšku budete naberať pozvoľna, a ak aj vás budú povzbudzovať miestni šarvanci, ktorí si nás pravdepodobne zmýlili s predvojom Giro d'Italia, nebude to ani príliš boľieť. Najťažší úsek celého stúpania sa nachádza medzi dedinkou Palús a križovatkou Vecchia, na ktorej musíte odbočiť vľavo, ak sa chcete dostať do Cortiny. Úzky priesek medzi masívmi Sorapis (vľavo) a Cristallo (vpravo) vrcholí na Passo Tre Croci (1 809 m) a z križovatky sú do sedla ešte 4 km a 155-metrové prevýšenia. Zaujímavosťou je drevený most približne v polovici cesty, cez ktorý sa prechádza striedavo na semafor. Našťastie som mal vždy zelenú a nemusel som zastavovať. V sedle, samozrejme, nechýba hotel s úchvatnou scénériou v pozadí. Nasleduje 8 km neuveriteľného zjazdu prevažne krásnym lesom, cesta sa kľukatí v početných zákrutách a doslova vás vyvrhne do centra Cortiny.

Rifugio Auronzo: na parkovisku nad chatou Auronzo vo výške 2 340 m priamo pod skalnými morénami Tre Cime di Lavaredo.

Zjazd z Giau: Vpravo v sedle Giau pod masívom Monte Gusela vidno maličkú chatu – až k nej treba vystúpiť, ak sa chcete dostať do Cortiny.

Najvyššie ako sa dá

DĹŽKA: 64 km
PREVÝŠENIE: 1 650 m
KOPCE: **Cimabanche Pass 1 525 m** (15 km, prevýšenie 310 m), **Passo Tre Croci 1 809 m** (8 km, prevýšenie 585 m), **Rif. Auronzo 2 340 m** (10,3 km, prevýšenie 735 m), **Rif. A. Bosi pod Monte Piano 2 200 m**, **Cimabanche Pass 1 545 m** (3,2 km, prevýšenie 95 m)
ČAS JAZDY: 5 – 6 HODÍN (s pešou túrou)

Zatiaľ čo v prvom okruhu sme obišli celé Sextenské Dolomity, v ďalšom sa vydáme priamo do ich centra.

Úvodné kilometre vedú z Cortiny na Passo Tre Croci. Stúpanie je rovnomerné, plynulo naberať výšku. Len čo sa okolo cesty začne strácať les, je to neklamný znak, že vrchol nie je ďaleko. Už len prejsť popod lanovku a ste hore. Zo sedla zbehnete na križovatku (cez starý známy drevený most so semafor-mi) Vecchia a odbočíte vľavo na Misurínu. Cesta začína opäť stúpať, ale je to len príprava na to, čo vás čaká. Najskôr sa však pokocháte krásou jedného z najslávnejších jazier Misurína s rozprávkovou panorámou: vpravo skalná skupina Cadini, vľavo Cristallo a pred vami Tre Cime di Lavaredo, unikátny výtvor prírody známy na celom svete. A keď lepšie ponapínate zrak, uvidíte na skalnom úpätí Tre Cime stopu civilizácie – chatu Auronzo, ku ktorej smeruje naša ces-

ta. Z hlavnej musíte odbočiť a prejsť popri kempe k Lago Antorno, o chvíľu sa začína to pravé stúpanie až pod Tre Cime. Aj pri dĺžke len 4,3 km sa zdá nekonečné pre svoj priam brutálny sklon: sústavne sa pohybuje okolo 10 %, najstrmšie úseky dosahujú až 17 %! V Dolomitoch sa na ceste vyššie vyjsť už nedá, najvyšší priesmyk Dolomitov Passo Pordoi je o 100 m nižší. Na návrat do Cortiny využijeme okruh okolo Monte Cristalla. Z Misuríny vedie pekný zjazd do Carboninu a cez Passo Cimabanche sa vrátite do Cortiny.

Na Passo Giau: druhé najvyššie sedlo Dolomitov Giau 2 236 m. Za mnou Monte Gusela 2 595 m.

Trón bohov

DĹŽKA: 100 km
PREVÝŠENIE: 2 890 m
KOPCE: **Passo Cibiana 1 530 m** (10 km, prevýšenie 720 m), **Passo Staulanza 1 773 m** (17 km, prevýšenie 965 m), **Passo Giau 2 236 m** (10 km, prevýšenie 945 m)
ČAS JAZDY: 4 – 5 HODÍN

Tretí okruh obchádza mýtický Trón bohov Monte Pelmo (3 168 m), jednu z najslávnejších hôr Dolomitov, dominujúcu trom údoliam: Boite, Zoldo a Fiorentina. Len čo sa z kempu dostanete na hlavnú cestu, starú známu Strada d'Almagna, vydáte sa po nej smerom na Benátky. Máte pred sebou najpríjemnejší úsek celého okruhu, cesta z Cortiny až do Venas di Cadore neustále klesá. Navyše ju okoreňujú nádherné výhľady na skupinu Sorapis, malebné priečelia hotelov, terasy reštaurácií a kaviarní v S. Vito di Cadore a na mohutný masív druhého najvyššieho vrchu Dolomitov Monte Antelao (3 263 m).

Odbočka vo Venas di Cadore na Cibianu je nenápadná, temer sme ju prepásli, tak sme boli rozbehnutí. Z križovatky nás čakal ešte 1 km prudkého zjazdu, cesta sa náhle zlomila a bez akéhokoľvek kúska roviny nám pred očami vyrástla strecha, len-len že sme stihli prehodiť na malú pílu. Stúpanie na Passo Cibiana (1 530 m) je rozcvičkou s dĺžkou 10 km, prevýšením 720 m a hlavne so strmým úvodom s nekvalitným rozbitým povrchom cesty, čo je v Dolomitoch dosť zriedkavý jav. Hneď vidno, že je to len vedľajšia

a trochu zabudnutá cesta, na 20 km úseku sme sa minuli len s dvoma autami. Po úvodnej stojke sa kopec znormalizuje a môžete sa začať tešiť na pekný 10-kilometrový technický zjazd.

Vo Forno di Zoldo sa začína stúpanie na druhý kopec okruhu Passo Staulanza (1 773 m). Je síce dlhé, ale prevýšením nepatrí k najťažším. Poskytuje výhľad na majestátnu Civettu (3 218 m) a na strmé skalné steny Monte Pelma. Cez Selvu di Cadore preletíte sedemdesiatkou a vzápätí sa prepichnete do posledného stúpania okruhu. Bez akéhokoľvek rovinatého prechodu, iba dolu a hneď zase hore ako na hojdačke.

V Dolomitoch sa jazdí väčšinou iba z kopca a do kopca. Nič medzi tým. Stúpanie na Passo Giau (2 236 m) z údolia Codalonga je poriadne ostré a patrí k najťažším v Dolomitoch. Zo sedla vás od kempu v Cortine delí 21 km, prakticky všetko zjazd.

Okolo masívu Sella

DĹŽKA: 137 km
PREVÝŠENIE: 3 610 m
KOPCE: **Passo Falzarego 2 118 m** (21 km, prevýšenie 991 m), **Passo Pordoi 2 239 m** (9,5 km, prevýšenie 640 m), **Passo Sella 2 214 m** (6 km, prevýšenie 423 m), **Passo Gardena 2 137 m** (6 km, prevýšenie 260 m), **Passo Campolongo 1 875 m** (6,2 km, prevýšenie 345 m), **Passo Falzarego 3 117 m** (11 km, prevýšenie 688 m)
ČAS JAZDY: 6 – 10 HODÍN

V duchu idey „čo nás nezabije – to nás posilní“ pokračujeme ďalší deň okruhom okolo najslávnejšej horskej skupiny v Dolomitoch – masívu Sella. Pre cyklistov je zaujímavý tým, že vedie lokalitami, kde každoročne vrcholía preteky Giro d'Italia. Pripravte sa na to, že veľa času vám zaberie fotografovanie a časté kochanie sa úžasnou krajinou.

Aby ste mohli obísť masív Sella a bývať pri tom v Cortine, musíte cestou tam aj späť prekonať Passo Falzarego, sympatickú dvoj-tisícovku susediacu s Giau. Až po mestskú časť Cortiny s názvom Pocol je cesta do oboch sediel totožná. Tu sa rozdeľuje – vľavo odbočíte na Passo Giau a rovno pokračujete stúpaním na Falzarego. Ako fatamorgána na obzore vynárajú sa skalné vežičky Cinque Torri a pôso-

bia ako magnet, aj ich zásluhou pre nás Falzarego nebolo nijakou veľkou prekážkou. K pozoruhodnostiam Falzarega možno pripočítať fakt, že v sedle je križovatka – v priamom smere z Cortiny cesta schádza do údolia Livinalongo, vpravo však môžete odbočiť do sedla Valparola, ktoré spája Cortinu s údolím Badia.

Z Falzarega vás čaká príjemný a rýchly zjazd cez Andraz a Pieve di Livinalongo po Veľkej Dolomitskej ceste vybudovanej už roku 1909 na potreby cestovného ruchu z údolia Fassa cez Pordoi a Falzarego do Cortiny. Vlastný okruh okolo Selly sa začína v Arrabe. My sme si zvolili trasu v smere hodinových ručičiek. Stúpanie na Passo Pordoi sa kľukatí trávnatým svahom prakticky bez stromov až do výšky 2 239 m a je veľmi prehľadné. Pordoi je najvyšším a najnavštevovanejším priesmykom Dolomitov, býva aj najčastejšie zaraďovaný do programu Gira. Početným návštevníkom okrem tradičných služieb (ubytovanie, stravovanie, suveníry) ponúka aj výlet lanovkou na Sass Pordoi (2 950 m) a návštevu pamätníka venovaného obetiam prvej svetovej vojny. Cesta z Pordoi do údolia Fassa je úžasná – krásny technický a pritom rýchly zjazd s božskými výhľadmi –, ale dosť frekventovaná. Hlavná cesta pokračuje dolu do Canazei, ak však chcete ísť na Sellu, musíte po 6,5 km zjazdu pokračovať z križovatky rovno do kopca. Passo Sella (2 214 m) považujem za najkrajší dolomitský priesmyk. Cesta stúpa po úpätí skalného masívu, z ktorého padajú do údolia vodopády, nad pásmom

Passo Pordoi: Na pótulkách po Dolomitoch sme nemohli vynechať ich najvyšší a najnavštevovanejší priesmyk Pordoi 2 239 m.

lesa sa strmo vypínajú hrdé steny Sasso Lunga. V tomto prostredí zabudnete na námahu, únavu, ba aj na celý svet okrem bezprostredného okolia. Keď dosiahnete vrchol stúpania, nedajte sa zaskočiť nepochopiteľne zdeformovaným povrchom cesty v sedle, dopravný chaos už naozaj nemôžete zväčšiť, ani keď nerovnosti obídete v protismere. Výhľadu na jednej strane dominuje osamotene stojace Sasso Lungo, na druhej strane najvyšší vrch Dolomitov Marmolada s mohutným ľadovcom. Zo Selly pokračujeme na križovatku nad Selva Val Gardena s chatou Miramonti a do kopca na Gardenu. Posledný kilometer kuloárom Plan de Frea je mimoriadne očarujúci: cesta zarezaná do skál, z ktorých padajú vodopády, a pohľad na prírodný amfiteáter so záverečnými serpentínami až do sedla. Pred poslednými zákrutami ma dobehol starší Talian, chvíľu sa snažil vyprovokovať ma k vyššiemu tempu, keď sa mu to nepodarilo, vstal zo sedla a uháňal na vrchol. Bol som zvedavý, čo je zač, keď v Alpách sa mi nestáva často, aby ma niekto takto ofúkol. Vykľúľ za z neho 60-ročný (!) fanúšik Marca Pantaniho riadiaci sa heslom: Every day you must train!

Passo Gardena je oprávnené jedným z najobľúbenejších východiskových miest turistov, pri pohľade do údolia Badia však radosťou zaplesá aj srdce cyklistu: máte pred sebou ako na dlani 10 km serpentín do doliny. V centre Corvare musíte zatočiť o 90 stupňov doprava – smer Campolongo.

Cyklistické Dolomity

Zjazd do Corvare: 9 kilometrov ostrých serpentín s nádhernými výhľadmi do údolia Badia vás zavedie zo sedla Gardena vo výške 2 137 m do Corvare (1 560 m).

Passo di Campolongo (1 875 m) nie je ničím výnimočný, je pre nás iba „povinným“ sedlom. Pred vami je už „len“ návrat cez Falzarego do Cortiny.

Na Passo Falzarego sme dorazili o deviatej večer – aký obrovský rozdiel oproti obedu. Parkovisko voľné, obchod zatvorený, terasa reštaurácie prázdna, len pod tabuľkou s označením sedla s nadmorskou výškou stál mladý párik a bozkával sa. Musím priznať, že takto sa mi Falzarego páčilo omnoho viac. Majestätne, hrdo a dôstojne hovorilo: „Všetci už odišli, stratili sa, ich stopy zavalil prach, no ja som stále tu. A budem tu, aj keď vy už nebudete.“

Kráľovský okruh

DLŽKA: 145 km
PREVÝŠENIE: 4 220 m
KOPCE: **Passo Giau 2 236 m** (21 km, prevýšenie 1 135 m), **Colle Santa Lucia 1 465 m** (3,8 km, prevýšenie 166 m), **Passo Fedaia 2 057 m** (14,7 km, prevýšenie 1 060 m), **Passo Pordoi 2 239 m** (12 km, prevýšenie 775 m), **Passo Campolongo 1 875 m** (4 km, prevýšenie 280 m), **Passo Valparola 2 168 m** (13 km, prevýšenie 805 m)
ČAS JAZDY: 7 – 11 HODÍN

Passo Fedaia: Lago Fedaia je napájané najväčším ľadovcom Dolomitov z Marmolady.

sa odveziete zadarmo, kým nezačne druhá časť stúpania na Passo Giau (2 236 m). Je o niečo náročnejšie než susedné Falzarego, najmä jeho druhá časť vás dostane častejšie zo sedla. Giau s okolitými masívmi Croda da Lago, Cingue Torri, Gusela, Nuvolao a Averau patrí k najkrajším priestorom Dolomitov. A ten zjazd! 10 km s priemerom 9,5% pekne zdvihne hladinu adrenalínu, ani sa mi nechce veriť, že som pred dvoma dňami tak ľahko vyšiel tadiaľto hore. V niektorých strmých a ostrých zákrutách budete mať pocit, že predbehnete bicykel. Na starej známej križovatke pod Selvou di Cadore odbočíte vpravo cez most ponad riečku Codalonga a cesta sa prehupne do kopca. Plní dojemov sme si to najskôr nevšimli, ale keď sa stúpanie nekončilo, začali sme sa znepokojovať, či ideme dobre. Máme predsa klesnúť do Caprile na 1 020 m. Po niekoľkých minútach sme zistili, kde je pes zakopaný. Do cesty sa nám postavil krátky, ani nie 4-kilometrový kopec Colle Santa Lucia (1 465 m). Trochu sme sa hnevali na tento „zbytočný“ kopec pred Fedaia, no len kým sme na vrchole – ktorý vôbec ničím nepripomína vrchol – neoprel bicykle o skalnú stenu na pravej strane cesty a nešli sa pozrieť na vyhliadkovú terasu cez cestu. Najskôr sa nám ani nechcelo tak „ďaleko“ kráčať – cez celú šírku cesty – a potom sme div nespadli z nôh. V hĺbke pod nami nebolo nič, vôbec nič len vzduch a po 400 metroch prázdnoty dedinka Caprile, údolie Pettorina so stužkou cesty, s riekou a ďalšími dedinkami strácajúcimi

sa v opare. O desať minút sme už boli dole a neveriaco sme z Caprile hľadali vyhliadkovú terasu. Nenašli sme ju. Hádám zo žiadneho kopca sme nezbehli dolu tak rýchlo ako z Colle Santa Lucia. V Caprile sa začína 15 km dlhé stúpanie na Passo Fedaia (2 057 m) s prevýšením 1 060 m, určite najťažší kopec, pred ktorým sa „trásu“ aj profesionáli. Oprávnené. Aj keď spočiatku to tak nevyzerá: prejdete cez Rocca Pietore, cez Sottocuda a položíte si otázku: Kde ten kopec je? A vzápätí príde: najskôr 10%, o chvíľu je z toho 12% a nakoniec 14% – a s krátkymi prestávkami tento sklon vydrží až na vrchol. Najťažší je úsek od usadlosti Malga Ciapela po prvú serpentínu, brutálne stúpanie dlhé približne 3 km prakticky bez jedinej zákruty s konštantným sklonom 14%, na ktorom sa v zjazde lámu rýchlostné rekordy. Dvakrát sme sa s bratom pokúšali na Fedaii pokoriť stokilometrovú rýchlosť, profesionáli vraj tadiaľto jazdia 120 km/h. Pri prvom pokuse pršalo a navyše nás v polovici kopca pribrzdili defekty vo výške 80-km rýchlosti.

neuveriteľné

KAŽDÝ PONÚKA POMOC

Ku Campolongo ma viaže jedna pozoruhodná skúsenosť: v zjazde som dostal defekt. Začal som vymieňať dušu predného kolesa. Vzápätí vedľa mňa zastavili dvaja cyklisti Taliani a ponúkli mi pomoc. Predbiehali sme ich chvíľu pred mojim defektom. Vysvetlil som im, že všetko je v poriadku, iba vymením dušu a idem ďalej. Keď sa uistili, že je to tak, spokojní pokračovali ďalej. Len čo sa stratili za zákrutou, zastalo pri mne auto. „Smieme vám nejakú pomôcť?“ pýtal sa starší manželský pár. Duša už bola vymenená. „Iba naľúkam koleso a idem ďalej, ďakujem.“ Upokojení odišli. Nasadil som koleso, a skôr než som stihol zatiahnuť rýchlopínák, zastal pri mne autobus! Najskôr som si myslel, keď sa otvorili dvere, že zavaziam na zastávke a trochu som sa posunul. Autobus sa pohol a opäť zastal tesne pri mne. Kto si vyklonil a spýtal sa: „Stalo sa niečo? Potrebujete odviezť?“ „Nie, ďakujem, bol to iba defekt.“ Nasadol som na bicykel, vodič autobusu počkal, kým prejdem prvú zákrutu, a pomaly sa pustil za mnou. Oprava defektu mi trvala asi päť minút a za ten krátky čas mi trikrát ponúkli pomoc. Neuveriteľné! Dokonca kvôli mne zastal autobus a nikto z cestujúcich nereptal ani nenadával.

hlavne psychicky. Mám rád zákruty, serpentíny, krásnu prírodu. Na Fedaii vás v druhej tretine čaká len neuveriteľná drina, lepšie je nepozerať sa pred seba, pohľad dopredu znásobuje chuť otočiť sa. Keď som mal pocit, že sa nehýbem, začal som kľučkovať od krajnice k stredovej čiare a späť – určite som napredoval rýchlejšie. Konečne prišli prvé serpentíny a už som sa cítil ako víťaz, keď ma zrazu uzemnila ďalšia značka 14%! V tej chvíli som mal chuť bicykel zhodiť do doliny a ísť ďalej peši, zadržala ma len myšlienka, že vrchol nemôže byť ďaleko. Sedlo Fedaia je veľmi netypické. Cesta sa tu neláme ako v iných sedlách, na vrcholovej náhornej plošine sa nachádza 2 km dlhé

Druhý pokus nevyšiel pre bludného Holanďana, ktorý chcel autom odbočiť z cesty, zastal uprostred rekordného úseku a chvíľu dával striedavo pravú a ľavú smerovku. Kým sa rozhodol, museli sme pribrzdiť a bolo po rekorde. A nemali sme najmenšiu chuť opätovne sa diapať do toho nemožného kopca. Nie že by bol až tak fyzicky náročný, je náročný

Sass Pordoi: (2 952 m) je obľúbeným cieľom horolezcov. „Obyčajný smrteľník“ sa na Sass Pordoi môže dostať lanovkou zo sedla Pordoi.

umelé jazero Fedaia zakončené priehradným múrom. Za ním sa začína klesanie do Canazei. Tam zatočíte ostro doprava a máte pred sebou 12 km rovnomerného stúpania na Passo Pordoi, druhá polovica kopca ako aj klesanie do Arabby vám budú známe z predchádzajúceho okruhu. Takisto ďalšie sedlo – Campolongo – sme prešli deň predtým, hoci opačným smerom. Opäť sa ocitnete v romantickej Corvare, z ktorej pokračujete po hlavnej ceste do la Ville. Odbočíte vpravo smerom na Cassiano a záverečné stúpanie na Passo Valparola (2 168 m) na seba nedá dlho čakať. Zo začiatku budete naberať výšku veľmi mierne, až to vzbudzuje neoprávnené obavy, že čoskoro musí prísť niečo kruté. Stúpanie je však plynulé, väčšinou ukryté v lese, premávka vo večerných hodinách nulová. Sklon sa síce postupne zväčšuje, stále je však únosný. Najťažší úsek príde v záverečných serpentínach, ale nie je to nič vražedné. Úsek cesty medzi Valparolou a Falzaregom je nádherný najmä večer. Skalné útvary najpodivnejších tvarov v šere doslova ožívajú a zjazd z Falzarega do vysvietenej Cortiny je božským zážitkom.

Kde sa začína **RUSKO**

KAMČATKA. DIVOKÁ A NEPOKORENÁ KRAJINA NA ODVRÁTENEJ STRANE ZEMEGULE. Z TMAVOMODREJ OBLOHY SA LEJÚ PRÚDY VODY, ZELENÉ SOPEČNÉ SVAHY VYPÚŠŤAJÚ KÚDOLY SNEHOBIELEJ PARY.

Nad zdanlivým pokojom tisícfarebnej divočiny sa vznáša sýrny zápach čmudiacich vulkánov. Vyrastajú takmer z oceána. Z mohutnej sivej hmoty, ktorá rozlieva svoje snehobiele vlny po čierňavom sopečnom pobreží a tie sa s rachotom vracajú späť. Kamčatka píše svoj nikdy nekončiaci príbeh. Na trhu v Petropavlovsku možno kúpiť tričko s nápisom: Здесь начинается Россия (Tu sa začína Rusko).

TEXT: EVA KOLLÁROVÁ, FOTO: OTAKAR SCHWARZ

KAMČATKA

Ladovec cestou
k prvému kráteru
Mutnovského
vulkánu je pokrytý
vrstvou sopečného
popola.

RUSKÉ ROZMERY. Po takmer dvoch dňoch cestovania pristávame v mestečku Jelizovo tridsať kilometrov od Petropavlovskaja Kamčatského. Nikto nesmie opustiť lietadlo. Vstupujú policajti v ploských čiapkach a oficiálny zrak sa zastavuje na skupinke cudzincov. Zmysly sú napäté. Čakáme, kým nevybavia celé lietadlo. Pokorne odovzdávame pasy a štyria ofícieri horúčkovo vypisujú neodmysliteľné, všadeprítomné a všadezbytočné bumážky. Konečne vystupujeme. Dýcha na nás atmosféra socializmu. Nevymizli kosáky a kladivá, hlavnú triedu v Jelizove stráži vysoká socha večne živého Lenina, ktorému tesne po páde socializmu niekto ukradol hlavu... Miestne úrady však okamžite zareagovali a nadšený bezmenný umelec hlavu nahradil. Je však neúmerne veľká oproti telu...

PIVO BEZ VODKY. V snahe priblížiť sa miestnym zvyklostiam kupujeme sedmičku vodky Russkij razmer a chlieb. Skveľú sa tu aj ďalšie značky – Russkaja potecha či Mužskij razgavor. Sedíme v cukrárni, stolíky sú obsadené. Obraz, na aký nie sme zvyknutí. Muži maškrtia zákusky a do nemoty ich zapíjajú pivom s vodkou. Prezeráme si nápojový lístok a krútime hlavami nad závratnou cenou alkoholu. Po chvíli je nám všetko jasné. Cena platí na pollitrovku, najmenšie balenie. Kupujú ju väčšinou dvojice, rozlejú do dvojdecových pohárov a šup ho tam! My sedíme siedmi pri sedmičke a cítime sa čudne. Traja sa preto tvária, že sedia pri inom stole.

Pivnému labužníkovi zakrváva srdce, keď v snahe kúpiť si domov „čapáka“, stojí v rade pred unimobunkou s hrdým nápisom PIVO, obohatenou o slogan Pivo bez vodky – peniaze do vetra s vlastnou plastickou fľašou. V obchodoch sa predáva dvojlitrové umelohmotné balenie.

NEBO, PEKLO, RAJ. Za dažďa, zimy a hmly vyrážame v obrovskej zile do sedla medzi sopky Mutnovskaja a Goreli. Štvorhodinovú akrobatickú jazdu spestruje krátka návšteva teplých prameňov. Ležím po krk v horúcej vode s úžasným výhľadom na kamčatské svahy bohato obrastené jelšovým „stĺnikom“ a po pleciah mi stekajú studené kvapky dažďa.

Jelšový stĺnik a zakrpatené brezy vystriedali úlomky stuhnutej lávy v mesačnej krajine. Patrik sa po hodine zobúda (nikto nechápe, ako môže počas tejto krkolomnej jazdy v zile spať) a s hrôzou zahlási, že na Mesiace ísť nechcel, aj keď za 400 USD to nie je zlý nápad. Napriek vetru a dažďu staviame tábor a o 20 minút sme do nitky premočení, goretex-negoretex. Napriek tomu, že nám takmer uchytilo jeden stan, nemôžeme tvrdiť, že bol silný vietor. Na Kamčatke pojem „silný vietor“ znamená, že už sa človek neudrží na zemi. O dva dni sa počasie umúdrilo, zobúdza sa do chladného rána.

Vyrážame na Mutnovský vulkán. Tisíce odtieňov jesene sa snaží vyrovnáť sviežozeleným machom. Kamčatská hra farieb. Zem je plná brusníc a čučoriedok. Vchádzame do úzkeho kaňonu, z jednej strany skaly, z druhej bahnite brehy vulkánu. Prvý kráter je širokánsky, kúdoly sírnych výparov sa valia po bielych kaskádach ľadovca. Sprievodca Saša nás zoraďuje do zástupu ako v pionierskom tábore. Rýchlo sa presúvame pomedzi syčiace otvory a bublajúce bahno, nedýchatelné sírne výpary štípu

v nose i ústach. Druhý kráter tvorí čarokrásne tyrkysové solné jazero, ktoré vzniklo v roku 2002 pri erupcii a následnom roztopení ľadovca. Okolité ľadovce je teraz pokrytý hrubou vrstvou sopečného popola. Krátkym traverzom, na najstrmšom mieste vyistenom šnúrou na bielizeň, sa dostávame do posledného krátera. Z množstva žltozelených sírnych otvorov stúpajú kúdoly pary, až úplne zahmlia výhľad. Peklo blízko neba.

LOV LOSOSOV. Je pol tretej poobede, osem vysmiatych nadšencov vezú taxíky do dedinky Pinačevo, odkiaľ sa začína 43km trek do národného parku Nalyčevo. Cena za obe autá je prijateľná, 750 RUR. Úsmevy mrznú, keď zisťujeme, že taxikári netušia, kde Pinačevo je, a chvíľku blúdime. Po hodinke však šťastne vystupujeme a mladíci si drzo pýtajú stovku navyše, vraj viac najazdili. Na to im Aleš ráznou češtinou objasňuje, aby šli do plynu a brali, kým dávame.

Po štyroch hodinách pochodu táboríme na kraji brezového lesa pri veľkom ohnisku. Všetci sme nadšení, kým sa Ota nevráti z výpravy po okolí so žiarivým pohľadom, že počul medveďa, videl jeho stopy a pár metrov od tábora čerstvú lesklú kôpku. Balíme jedlo a hygienické potreby do vakov a uväzujeme ich na statné briezky ďaleko od tábora. Počasie je nádherné. Čierne svahy sú pocukrované farebnou vegetáciou, jesenné slnko farbí do žltá a oranžova všetko, na čo dosiahne. Druhý tábor rozkladáme pod Pinačevským sedlom na rozhraní tajgy a tundry. Pomaly rozbaľujeme stany, keď po Radkových výkrikoch „vole, medveďi!“ zavládne mierna panika. Na svahu oproti sa na sladkých plodoch pasú štyria huňáči. Obrovská medvedica, veľká ako krava, s tromi mladými veľkosti našich dospelých medvedov. Literatúra hovorí, že miestni mackovia nie sú takí agresívni vďaka svojej prevažne rybacej strave. Napriek tomu by som ich nerada prekvapila.

NAPRIEK TOMU, ŽE NÁM TAKMER ULETEL STAN, NEMÔŽEME TVRDIŤ, ŽE BOL SILNÝ VIETOR. NA KAMČATKE SILNÝ VIETOR ZNAMENÁ, ŽE UŽ SA ČLOVEK NEUDRŽÍ NA ZEMI.

Ráno je červenožltá tundra pokrytá bielou krupicou prvých mrazíkov. Slnko ju pomaly roztápa a my ju pochodom cez bolševníkové pláne úspešne striasame na seba a sme celí mokří. Sme v Pinačevskom sedle vo výške 1 170 m a pred nami sa otvára úžasná dolina, zvlnená, zarastená jelšovým stlánikom a v diaľke zaľadnené čmudiace vuklány Županovskij, Syreňaja, Jurjevskaja. Všetci sme namäkkko.

Po ďalších siedmich hodinách pochodu sa úzkym chodníkom cez tundrovú lúku dostávame k teplému jazierku a pod dohľadom obrovskej sopky Korjatskaja sa hráme na akvabely.

Voľný deň si spestrujeme lovom lososov. Na modrej oblohe sa objavujú biele šmuhy, bezpečný znak zmeny počasia. V priezračnej rieke sa na plytčinách lesknú chrbtové plutvy vyše polmetrových kúskov. Aleš natahuje tetivu športového luku a loví krásny kus, čo

ho okamžite inšpiruje na ďalšie pokusy. Nakoniec máme pre všetkých večeru zabezpečenú. Čoskoro sa táborom nesie vôňa rybacej polievky a nad ohňom sa pečú štavnaté kúsky lososa.

POČASIE SA ZLEPŠÍ. Nadväzujeme družbu s miestnym chlapíkom Eduardom, ktorý nás ako bratov Slovanov pozýva na jazdu na koni a upozorňuje svojich nových, zvykov neznalých kamarátov na prinesené dary – čerstvé ikry a vodku. V záujme upevnenia družby každý kalíšok zajedáme slanými červenými korálkami. Kto nepil vodu s ikrami, nebol na Kamčatke.

Začína pršať. No podľa slov správcov parku od pozajtra sa počasie zlepší.

V parku Nalyčevo je množstvo liečivých minerálnych prameňov so vzácnym chemickým zložením, aké sú iba na málo miestach na svete. Kúpanie v týchto teplých prameňoch sa odporúča maximálne 20 až 30 minút. Večer prichádza zástupca šéfa

Kamčatská hra farieb: Ponuré okolie vulkánov sa strieda s nádhrou tajgy a tundry. Malý pomník neďaleko Mutnovskej sopky pripomína smrť turistu, ktorý sa uvaril vo vriacom bahne.

Zľava: (1, 2) Nestretnúť na Kamčatke medveďa, je rarita, popri riečkach nájdete zvyšky ich rybacej hostiny. (3) Vozový park zavedie našince do doby nedávno minulej, keď bolo možné na ulici stretnúť zdanlivo nepojazdné všetko. (5) V studenom počasí sú termálne jazierka balzamom na telo i dušu. Nič to, že prší...

NP so štyrmi zlatými zubmi a hovorí, že pozajtra príde tajfún a o dva dni sa opäť zlepší počasie.

Rozhodujeme sa pre návrat, v sedle môže napadnúť sneh a bude nepriechné. Vstávame do zahmleného rána a premočnou tundrou krájame prvé metre z dnešných dvadsiatich piatich kilometrov. Dvojdňovým daždom nasiaknuté kríky, trávy a boľševnik si vyberajú svoju daň. Peter si z goretexových topánok vylieva vodu a nohy balí do mikroténových vreciek, vrch si priliepa lepiacou páskou o chlpaté lýtko. Všade okolo sú medvedie a losie kôpky. Tesne pod sedlom pozorujeme obrovského čierneho medveďa pasúceho sa na brusniciach a čučoriedkach. Prichádzame na miesto dnešného tábora, kde stoja dva drevené domčeky, a chystáme sa rozbaľiť stany. Chlapisko – správca parku, nás neoblomne posielajú spať do domčeka, v noci má zúriť tajfún a silný dážď. Stany by to nevydržali. Dúfame, že nás tu neodreže od sveta. V domčeku sa už príjemne kúri a posmrdávajú ponožky, topánky a my. Chalani netrpezlivo čakajú na priamy prenos z tajfúnu. Naša chatka je k správcovej priviazaná akýmsi lankom a padajú vtipy o tom, že si nás bude púšťať ako draka. Len aby nám nevypadla pecka...

ASFALT? ZOPÁR HLAVNÝCH ŤAHOV. Unavení prichádzame do východiska našej cesty, do Pinačeva. Za miestne hovory sa neplatí, voláme taxík. Prší. Po dvoch hodinách taxi nechodí, stále nechodí, čo je s ním, je nám biedne. Telefonujeme opäť. Taxi sa cestou rozsypal (hneď nám bolo podozrivé, že pýtal iba 160 RUR).

Prečo ste si nezastavili autobus? Ako má chudák inostranec poznať, že biele, nijako neoznačené mitsubishi je autobus? Po chvíli sa vracia, ale odmieta nás zobrať (!), môže vraj jazdiť iba

70 ROKOV SOVIETSKEHO REŽIMU ZANECHALO STOPY NA ROZPADNUTÝCH DOMOCH, ZÁVODOCH, VRAKOV A STROJOV SMUTNE HRDZAVEJÚCICH V LONE PANENSKEJ PRÍRODY.

že ľuďom dávame príležitosť zarobiť, a oni ju odmietajú. Majiteľ malého obchodíka v Nalyčeve, ktorý si úsmev zabudol doma, nemá otvorené podľa otváracích hodín. Niekedy sa tam aj dva dni neukáže. V reštauráciách odmietajú prepitné. Nevedia, čo im to dávate.

Pokiaľ nemáte presnú predstavu o tom, čo chcete vidieť, aké miesta navštíviť, ako ihlu v kope sena budete hľadať niekoho, kto poradí. Nevedia to. Sedemdesiat rokov sovietskeho režimu zanechalo stopy. Stopy na nedostavaných, rozpadnutých domoch, závodoch, na vrakoch áut a strojov smutne hrdzavejúcich v lone panenskej prírody. Ľudia sú zamračení.

Keď však počujú z úst inostrancov plynulú ruštinu, oči sa im rozsvietia. Akíže ste vy cudzinci? Ste Slovania ako my, naši bratia. A ponúkajú to, čo majú. Šašlik, rybu, vodku a tá ich široká ruská duša vás prijme do svojho náručia. Vitajte na Kamčatke.

cez deň. Na otázku, dokedy je deň (o 20.00 je svetlo ako na obed), neodpovedá. Môže zarobiť a nechce... .

Na Kamčatke je veľmi málo asfaltových ciest, iba zopár hlavných ťahov, zvyšok tvoria v lepšom prípade cesty z utlačeného sopečného popola a zo štrku plné hlbokých dier a výmoľov, zarezávajú sa do mäkkej tajgovej zeme a občas sa strácajú v bahne či v potoku. Vozový park preto tvoria ojazdené japonské terénne autá s volantom na pravej strane. Jazdí sa na rovnakej strane ako u nás a pri predbiehaní vznikajú adrenalinové situácie. Vodičom terénne nerovnosti vôbec neprekážajú a ani im nenapadne znížiť rýchlosť. V inzerátoch na predaj automobilov býva okrem iného uvedené, ako dlho auto jazdí na Kamčatke. Jediné vozidlá, ktoré sú schopné prepraviť vás ďalej od mesta, sú staré ruské zily, uazy a kamazy.

Zaujímavý zážitok z tejto úchvatnej krajiny je,

ADVENTURER INFORMÁCIE

Kamčatka

KEDY VYRAZIŤ. Oficiálna sezóna sa začína v polovici apríla a končí sa v septembri. V zime v horách napadne 8 až 12 m snehu. Počasie na Kamčatke je nevyspytateľné. Tohto roku bolo teplé a suché leto. Vraj najkrajší mesiac je september a začiatok októbra. Má to obrovskú výhodu, že v tomto čase už neotravujú komáre, ale zasa je chladnejšie. Neprijemný boľševník, ktorý pri priamom styku s pokožkou spôsobuje mokvavé rany, s príchodom prvých mrazov veľmi rýchlo usychá. A príroda má úchvatné farby.

Keď sa však pokazí počasie, viditeľnosť je veľmi malá a premokne na vás úplne všetko. Jediné, čo spoľahlivo vydrží, je dobrá pláštenka a vysoké rybárske čizmy. Tie používajú miestni po celý rok, dokonca na ne na jar pripínajú lyže.

Pre počasie, obrovské vzdialenosti a zlé cesty na Kamčatke netreba šetriť časom, ale treba mať v pláne viacero variantov, čo si pozrieť, a plán operatívne meniť podľa počasia. Napríklad cesta ku Kľučevskému vulkánu (asi 600 km) trvá najmenej 9 hodín.

SPRIEVODCA – ÁNO, ČI NIE? Naši západní susedia sa pre smrteľné nešťastia stali na Kamčatke známim tým, že chodia bez sprievodcov. Ťažko radiť – sprievodca hovoriaci iba po rusky stojí od 30 USD na deň pre celú skupinu, čo je prijateľné. Zohnať mapy je zložitá a chodníky nie sú značené alebo sa úplne strácajú. Záleží od toho, či máte chuť niekde blúdiť bezcieľne dva dni, alebo si pripláťte a vidíte toho dvakrát toľko. Sprievodca okrem toho, že nezabúdi, aj poradí, kde je čo zaujímavé. Napríklad krásny okruh cez Avačinský vulkán do NP Naličevho a Pinačeva bez sprievodcu nie je možný. Treba počítať so 6 až 7 dňami.

OFICIALITA. Hneď po pristátí v Jelizove si policajti zisťovali, aké máme na Kamčatke kontakty a pýtali si meno a adresu kontaktnej osoby. Každý cudzinec sa do troch dní po prilete musí zaregistrovať,

čo sa dá vybaviť aj v cestovnej kancelárii. My sme mali zabezpečené ubytovanie u miestnych ľudí, v opačnom prípade by nám zrejme prideliť oficiálne hotel aspoň na prvú noc. Keďže Kamčatka je stále základňou ponorkového loďstva tichomorskej flotily, na určité miesta treba mať špeciálne povolenie.

CENY. V obchodoch a reštauráciách sú ceny približne rovnaké ako u nás, hotely v Petropavlovsku sa pohybujú od 200 RUR vyššie. Takisto ceny za taxíky sú porovnateľné, ak nie nižšie. Ceny sa nezjedňávajú, každý taxík stojí rovnako. Prenájom zilu na jednu cestu pod Mutnovský vulkán stojí 200 USD. Ak sa rozhodnete, že výstup urobíte na otočku, šofér vás ochotne počká, prípadne si ho objednáte o pár dní na odvoz, čo však stojí ďalších 200 USD. Prenájom takéhoto auta na viac dní aj so šoférom (bez šoféra to nie je možné) stojí 100 USD na deň plus benzín, ktorý je však pomerne lacný, liter stojí asi 11 RUR.

Možno si prenajať aj loďku na výlet po mori k Trom bratom, pre 14 ľudí stojí asi 14 000 RUR a pripraví vám aj uchu (rybaciú polievku) a lososa.

MEDZI NAJKRAJŠIE PRÍRODNÉ PARKY nepochybne patrí Kronocký zapovedník, Dolina gejzírov, Údolie smrti. Ako všetky parky Kamčatky, sú súčasťou UNESCO a sú dotované grantmi. Dôsledkom toho je, že ich správa nemá záujem o veľký počet turistov. Za 270 USD vás tam odvezie helikoptérou a dve hodiny si môžete so sprievodcom užívať ich čaro po vytýčenej trase. Ak ste solventný a túžite tu stráviť viac dní, rátajte so sumou minimálne 50 USD za noc a 50 USD za najlacnejšieho a povinného sprievodcu na deň... Bolo nám trochu smutno, keď sme si prezerali nádherné reklamné plagáty o Kamčatke a všetky zábery boli práve z týchto nám nedostupných miest. Čo sa týka najvyššieho vulkánu

Eurázie Kľučevského (4 750 m), v súčasnosti je zatvorený, jeho činnosť sa zaktívnila, z hlavného krátera vyteká láva.

NP NALIČEVO. Má rozlohu asi 300-tisíc hektárov. Len na území parku žije asi 200 migrujúcich medvedí. Park je známy svojimi liečivými teplými i studenými minerálnymi prameňmi. Také množstvo prameňov s unikátnym chemickým zložením je iba na niekoľkých miestach vo svete. Z centra parku sa dá podniknúť krásny dvojdnový asi 25-kilometrový okruh s možným výstupom na dva vulkány. V centre parku je malý obchod, kde predávajú cestoviny, sladkosti, zopár konzerv, pivo a vodku. Chlieb nestačí, ceny sú o trochu vyššie než v meste. Dedinka Pinačevho je vzdialená 43 km, čo sa dá prejsť za dva dni, záleží na výkonnosti skupiny.

Za spanie v stane sa neplatí, v prípade zlého počasia možno prespať v drevenom domčeku za 60 RUR na osobu.

OUTDOOR

» v rámci projektu SPORT PRAGUE »

1. - 3. 9. 2004
10:00 - 18:00 hodín
PVA Letňany
Praha

- » Jen pro obchodníky, horolezce a turisty
- » Odborné přednášky a semináře
- » Samostatná výstavní hala
- » Informace v zahraničním tisku
- » Souběh s veletrhem SPORT PRAGUE
- » Výstava stanů

TERINVEST s.r.o., Legerova 15, 120 00 Praha 2
 tel.: 221 992 141, fax: 221 992 119
 bartos@terinvest.com

www.sportprague.cz

Mnohé tváre západného Oregonu

Text a foto: Katka Poláková

Tichý oceán obmýva pobrežie niekoľkých amerických štátov. Jedným z nich je Oregon. Zo západu zovretý vodami oceánu a zbrázdnený niekoľkými horskými masívmi ukrýva úžasnú prírodnú rozmanitosť, ktorú si na ploche jedného štátu možno len ťažko predstaviť.

Cesta, ktorú sme si po Oregone s kamarátkou naplánovali, sa začala klasicky americky. Na mape sme vyznačili trasu, do džípu sme hodili spacie vaky, stan a niečo pod zub. Pred nami bola cesta dlhá 1 500 km.

Národný park Crater Lake, Oregon, USA

Kráter, na dne ktorého leží jazero, vznikol po výbuchu sopky približne pred 7700 rokmi. Ďalšia vulkanická činnosť vytvorila pri jeho okraji nový sopečný kužel – dnešný Čarodejníkov ostrov.

Lávové polia vyzerať ako mŕtva skládka hľušiny. Pri pohľade zblízka, však nájdete množstvo organizmov, ktoré tu našli svoj domov.

Časť južného pobrežia Oregonu sa nazýva Sand Dunes – Piesočné duny. Oceán tu vynesol na breh jemný, takmer snehobiely piesok a uložil ho do vrstiev hrubých niekoľko desiatok metrov. Krajina je tu zvlášťne rozľahlá a monotónna. Charakterizujú ju dve farebné „zemeplochy“, modrá obloha a biely piesok, oddelené od seba jemne zvlnenými líniami.

Z malého mestečka

Corvallis sme zamierili na východ. Prešli sme údolím medzi Pobrežnými vrchmi a pohorím Cascades (Kaskádové vrchy). Na poliach sa práve prehánali traktory prenasledované malými prašnými „tornádami“, ktoré tamojší ľudia volajú „dust devils“ (prašní čerti).

Krajina, ktorou sme prechádzali, sa po čase zmenila na hornatú. Popri rieke North Umpqua sme prenikli hlbšie do pohoria Cascades. Rieka Umpqua je jednou z riek tečúcich do Tichého oceánu. Pomerne čistá vytvára miestami hlboké tyrkysové tóny s pokojnou a studenou vodou alebo tečie divoko pomedzi skaly a balvany vytvárajúc hučiace spenené pereje. Väčšinu roka je normálna horská rieka, raz do roka sa však premení na preplnenú „diaľnicu“, po ktorej tiahnu proti prúdu tisíce lososov na svoje neresiská. Doudieraní, bez akejkolvek potravy, hnaní inštinktom putujú z hlbín oceánu na miesta v horách, kde sa vyliahli. Po splnení svojej rodičovskej úlohy hynú a ich telá poslúžia ako potrava medvedom a iným predátorom. Podľa slov miestnych obyvateľov bolo voľakedy lososov toľko, že sa po ich chrbtoch dalo prejsť na druhý breh rieky.

Pozdĺž celého toku sme mali možnosť vidieť rybárov oblečených až po krk v neopréne. Studená voda ich neodradila od veľkej záľuby – chytania rýb na mušky.

LÁVA A PÚŠŤ

Kaskádové vrchy vznikli, tak ako mnohé ďalšie pohoria na západe USA. Po zrážke severoamerickej a tichomorskej dosky sa zemská kôra zvrásnila a tento horotvorný proces sprevádzala rozsiahla sopečná činnosť pozdĺž celého tichomorského pobrežia. Dôkazy sopečnej činnosti – lávové polia, sme objavili hneď prvý deň našej cesty.

Lávové polia predstavujú unikátny ekosystém. Pórovitá tmavohnedá až čierna hornina je len miestami porastená suchomilným rastlinstvom. Celá oblasť sa podobá na obrovskú skládku, kde sa váľajú kopy lávy, akoby ju tam práve niekto vysypal z nákladného auta. Nízke spleťité kroviny a pokrútené kmene borovíc dodávajú tomuto miestu ešte zvlášťnejší charakter.

Po krátkej návšteve lávových polí sme zamierili sa juh. Dlhá jazda nekonečnými ihličnatými lesmi Kaskádových vrchov bola odmenená. Po krátkej zastávke na púšti Pumice Desert sme sa šplhali po ceste vysoko do hôr, kde sa pred nami vo výške 2 142 m nad morom otvoril takmer rozprávkový výhľad na národný park Crater Lake (Kráterové jazero).

MODRÝ KRÁTER

Toto siedme najhlbšie jazero sveta vzniklo po výbuchu sopky Mount Mazama pred 7 700 rokmi. Počas silného výbuchu sa vyprázdnila magmatická komora a sopka sa prepadla sama do seba. Nasledujúca sopečná činnosť vytvorila druhotný sopečný

kužeľ – dnes Wizard Island (Čarodejníkov ostrov). Počas mnohých rokov sa kráter zaplnil zrážkovou vodou. Vďaka svojej hĺbke 593 m jazero odráža modrú časť spektra slnečného žiarenia, a tým nadobúda nádhernú farbu. Na strmých stenách krátera nájdete fantasticky tvarované skalné veže, eróziou vyhladené steny a suťové polia. Okolitý terén je porastený ihličnanmi bizarných tvarov. Pokrútené uzlovité kmene a obnažené hladké drevo im dodávajú vzhľad obrovských bonsajov.

Pohodlie pre turistov zabezpečuje stanica horskej stráže, ubytovňa a veľká kamenná budova plná malých obchodíkov so suvenírmi a knihami o Lewisovi a Clarkovi, cestovateľoch, ktorí v 19. storočí prebádali a opísali prírodné bohatstvá a kultúru indiánskych kmeňov západu USA. Vyhliadková cesta okolo jazera je dlhá 33 míľ (asi 53 km) a vedie po samom okraji krátera.

Po oddychu v kempe pri Diamond Lake (Diamantovom jazere) sme na ďalší deň pokračovali na juhozápad. Tentoraz boli cieľom našej cesty „zelené obry“.

PRETEKY DO NEBA

Najvyšším stromom sveta je sekvoja americká (Coast Redwood). Najvyššie exempláre dorastajú do výšky 112 metrov. Ich bratanec sekvojovec mamutí (Giant Sequoia), meria „len“ 95 metrov, avšak drží si svoje prvenstvo ako najmohutnejší strom sveta, s najväčším obvodom kmeňa a najväčším objemom živej hmoty na jednotku plochy.

OBRY A TRPASLÍCI V PRALESE

Porasty sekvojí sa tiahnu po pobreží juhozápadného Oregonu smerom na juh. Za tými najvyššími sme museli zísť do severnej Kalifornie, do oblasti zvanej Jedediah Smith Redwoods.

Zelené obry nás vítali už popri diaľnici, ale ten pravý pobrežný prales sme zažili až na pešej túre. Vyzbrojené fotoaparátmi a granolovými tyčinkami sme sa vybrali do lesa. Keď sa za nami zatvorila zelená opona konárov, ocitli sme sa v prapodivnom svete.

Vzduch voňal ihličím a morskou vlhkosťou. Z konárov visel mach ako dlhé zelené vlasy a pomedzi stromy normálnej veľkosti rástli rovné sivé kmene mohutných sekvojí. Človek sa

Vľavo – Robin a ja sme sa narodili, keď sa končila vojna vo Vietname. Stromy, ktoré máme za chrbtom, sa „narodili“, skôr než sa Kolumbus vylodil v Severnej Amerike. V strede – pod týmito stromami ma zaskočil zvláštny pocit úplnej nepatrnosti. V pravo – no comment.

v tomto prostredí cíti ako nepatrný tvor a ľudský život sa stáva len zlomkom času. Až 2 000 rokov (v priemere 500 až 600 rokov) môžu tieto organizmy rásť, pumpovať vodu do stometrovej výšky a vyrábať kyslík. Z chodníka sme mali možnosť vidieť sekvoje takmer v každom štádiu ich života. Od mladých semenáčikov cez dospelé stromy obrovských rozmerov až po spadnuté mŕtve kmene obrastené machom a papradím, z ktorých rástla nová generácia. Mali sme pocit, že kdesi v hmle, hlboko v lese, sa mihajú siluety dinosaurov.

Po návrate späť do sveta Homo sapiens sme zamierili po pobreží na sever. Pobrežné vrchy sa pred nami postupne otvárali ako mnohonásobná opona.

DOLÁRE NA PLÁŽI

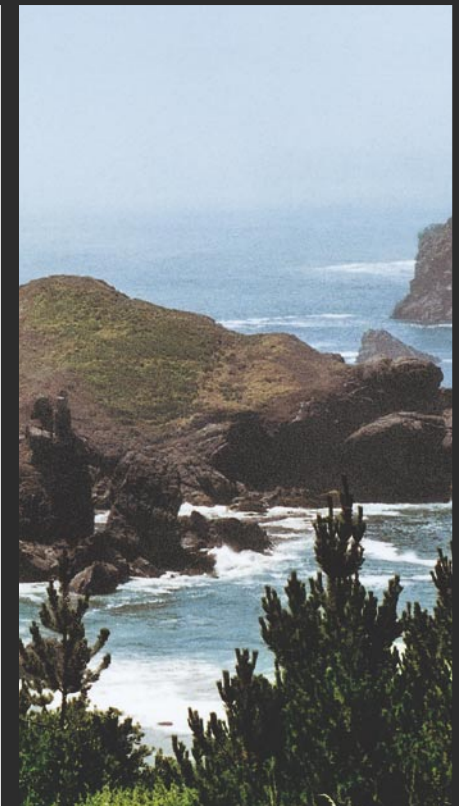
Tichý oceán nás privítal zahalený do hmly. No po niekoľkých kilometroch sa naše sklamanie rozplynulo spolu s mrakmi. Zväčša skalnaté pobrežie s úzkymi plážami bolo ľudoprázdne. Neskôr sme zistili dôvod. Hoci bol krásny augustový deň, voda bola mrazivo studená. Opar ďaleko na obzore sčasti zakrýval skaliská trčiace z vody. Vlny sa postupne prevažovali smerom k pobrežiu a na pláž vynášali rôzne mušle a okrúhle schránky ježovíc, ktoré v Amerike volajú „sand dollars“ (piesočné doláre). Hornú časť pláží pokrývalo obielené naplavené drevo, medzi kto-

rým sme našli aj pne starých sekvojí. Tieto miesta sú obľúbeným cieľom miestnych umelcov, ktorí medzi kopami dreva hľadajú kusy mimoriadnych tvarov a premieňajú ich na umelecké diela.

VŠETKO PRE TURISTOV

Naše putovanie smerom na sever sa nezaobišlo bez návštevy rôznych malých mestečiek. Pobrežie Oregonu je nimi husto posiate a turista tu pre miestnych podnikateľov predstavuje zlatú baňu. Mestá sa pýšia desiatkami obchodov s gýčovým tovarom. Po dlhom hľadaní sme predsa len našli niekoľko takých, kde sa dajú nájsť hodnotné predmety, väčšinou z dielni indiánskych kmeňov. Strieborné šperky vykladané tyrkysom alebo ručne vyrábaná keramika sú peknými spomienkami na kultúru takmer vymazanú z mapy sveta.

Malé prístavy s reštauráciami ponúkajú čerstvé plody mora za dvojnásoben ceny (napriek snahe o záchranu koralových útesov), ale pohľad na tulene hrajúce sa v zálive alebo soby na priľahlých lúkach je úplne zadarmo. V mestečkách panuje príjemná atmosféra. Rekreatanti sa tu miesia s miestnym obyvateľstvom, ktoré sa zjavne nikam neponáhľa. Ráno si posedia v malej kaviarni pri svojej obľúbenej káve a novinách a s pozdravom „have a nice day“ odchádzajú pred deviatou do práce. Lode v prístavoch sa pohnú a čajky preletia na iný stažen. ◀

Ekologicky zmýšľajúci Oregončania

OREGON JE TYPICKÁ poľnohospodárska krajina. Líši sa však od ostatného amerického poľnohospodárstva. Je známy svojím liberálnym a ekologicky zmýšľajúcim obyvateľstvom. Patril medzi prvé americké štáty, ktoré začali s organickým farmárčením. Produkty pestované bez chemických hnojív sa vďaka veľkému dopytu stali výnosnými pre tamojších farmárov. Slovo organický sa skloňuje vo všetkých pádoch takmer na každom trhovisku a v supermarkete s potravinami. Pomerne vysoké percento obyvateľstva sa zaraďuje medzi vegetariánov alebo vegánov, jednoducho ľudí, ktorí si pozorne vyberajú v tom, čo ponúka trh. Bežný uvedomelý Oregončan používa prírodnú kozmetiku, pije iba stopercentné ovocné šťavy a odmieta jesť morské živočíchy, pretože oceány sú znečistené ťažkými kovmi a, navyše, ich lovom by podporil zánik koralových útesov. Nestravuje sa vo „fast food“ reštauráciách a podporuje drobných podnikateľov. Svoju mačku a psa kŕmi potravou, ktorá nebola

testovaná na laboratórnych zvieratách, oblieka sa pravdepodobne do prírodných materiálov a nie je sympatizantom prezidenta Busha a jeho myšlienky ťažiť ropu na Aljaške. Zato však musí jazdiť na obrovskom džipe s vysokou spotrebou, aby sa cítil bezpečne na cestách preplnených čoraz väčšími osobnými autami.

ORLIE HNIEZDO

PRVÝ TÁBOR (6 100 M) EXPEDÍCIE NA ANAPURNU

Pohľad na náš prvý tábor z výšky 6 500 metrov pri výstupe na Anapurnu Boningtonovou cestou v južnej stene bol fascinujúci a úchvatný zároveň. Plne vystihoval názov „orlie hniezdo.“ Bola to taká oáza pokoja, pretože druhý tábor bol zarezaný vo svahu ktorý mal 55 až 60 stupňov a spúšťalo sa po ňom veľké množstvo menších lavín. Počas jednej noci som ich napočítal 15. A to už bolo také malé brnkanie na nervovú sústavu. ◀

FOTOGRAF: VLADO ŠTRBA

Konečne sa vymačkol...

...a prišlo tak k originálnemu splynutiu
Kofoly so šľavou z citrusových plodov.
Svieža vôňa a prekvapujúca chuť novej
Kofoly Citrus v tebe vzbudí netušenú
vášeň. Nikdy viac nebudeš chcieť inú.

Kofola Citrus. Láska s novou šľavou.